

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA, O. P. S.

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA, O.P.S.

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6208R087 Podniková ekonomika a management obchodu

Vliv vstupu České republiky do Evropské unie na clo

Jana URBANOVÁ

Vedoucí práce: doc. Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury pod odborným vedením vedoucího práce.

Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná a v práci jsem neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Mladé Boleslavi dne 20. 6. 2015

Děkuji doc. Ing. Jiřině Bokšové, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce, poskytování rad, informací a za čas, který věnovala mé bakalářské práci.

Obsah

Seznam použitých zkratk a symbolů	6
Úvod	7
1 Historie celnictví v České republice	9
1.1 Pojem clo a celnictví	9
1.2 Vývoj celnictví v České republice	11
2 Celní politika Evropské unie	15
2.1 Historie evropské integrace	15
2.2 Legislativa upravující celnictví v České republice a Evropské unii	18
2.3 Celní území EU	19
2.4 Nástroje celní politiky.....	22
2.5 Celní řízení a celní režimy	25
2.5.1 Celní řízení.....	25
2.5.2 Celní režimy	27
2.6 Celní sazebník Společenství	31
2.7 Původ zboží – preferenční a nepreferenční systém EU	32
3 Změny v celní správě České republiky po vstupu do Evropské unie	33
3.1 Organizace celní správy České republiky.....	33
3.2 Kompetence celní správy České republiky	36
4 Analýza příjmu cla do státního rozpočtu ČR v letech 2002 až 2013.....	40
5 Transatlantická obchodní smlouva	47
Závěr	50
Seznam literatury.....	51
Seznam tabulek, obrázků a grafů	54
Seznam příloh	55

Seznam použitých zkratk a symbolů

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
CS	Celní správa
GŘC	Generální ředitelství cel
CÚ	Celní úřad
OEEC	Organizace pro evropskou ekonomickou spolupráci
ESUO	Evropské sdružení uhlí a oceli
Euratom	Evropského společenství pro atomovou energii
EEA	Evropská hospodářská oblast
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodu
WTO	Světová obchodní organizace
WCO	Světová celní organizace
ES	Evropské společenství
JSD	Jednotný správní doklad
ESVO	Evropského sdružení volného obchodu
EHS	Evropské hospodářské společenství
KN	Kombinovaná nomenklatura
TARIC	Integrovaný tarif EU
DPH	Daň z přidané hodnoty
SPD	Spotřební daň
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
HND	Hrubý národní důchod
Mld.	Miliarda
TTIP	Transatlantická obchodní a investiční partnerství
TAFTA	Transatlantická zóna volného obchodu

Úvod

Správa fiskální neboli rozpočtové politiky je v kompetenci vlády České republiky. Ta navrhuje rozpočet, který musí být schválen Parlamentem ČR. Rozpočet je tvořen částí příjmovou a výdajovou. Do příjmové části se zahrnují daně, cla, poplatky, dotace, podpory a ostatní příjmy. Výdajovou část tvoří především státní výdaje na obranu státu, na školství, kulturu, zdravotnictví, na infrastrukturu, státní správu apod.; dále subvence firmám, podpory v nezaměstnanosti, sociální dávky a další.

Na příjmech do státního rozpočtu se podílí také Celní správa České republiky, která přispívá především výběrem cla a daní. Přestože vlivem vstupu do EU se výše vybraného cla značně snížila a navíc je z tří čtvrtin odváděna do rozpočtu EU, převzala celní správa řadu nových kompetencí v podobě např. komplexní správy spotřebních daní a kompetence v dělené správě, které také přinášejí nemalé příjmy do státního rozpočtu. A právě tyto fiskální příjmy, jejichž vybírání spadá do kompetencí celní správy, jsou předmětem bakalářské práce.

Cílem bakalářské práce je charakterizovat změny, které přinesl vstup ČR do EU a na základě provedené analýzy zjistit, jaký dopad měl tento krok na fiskální příjmy vybírané Celní správou ČR a na státní rozpočet České republiky. Pro dosažení tohoto cíle je stanovena hypotéza: „Členstvím České republiky v Evropské unii přišel státní rozpočet o několikamiliardové příjmy z cla, což mělo negativní dopad na státní rozpočet ČR“.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. První kapitola teoretické části objasňuje pojmy týkající se cla a celnictví obecně, a dále charakterizuje podstatné změny, kterými prošlo celnictví v České republice od dob středověku, přes dobu vlády Ferdinanda II. Habsburského, dále velkou hospodářskou krizi, vznik Československa, reorganizaci po vzoru Sovětského svazu, vznik samostatné České republiky až po vstup České republiky do Evropské unie. Vzhledem k tomu, že se tímto krokem stala Česká republika součástí jednoho celního území, pro které platí společné celní předpisy, popisuje druhá část této práce jak legislativu České republiky, tak legislativu Evropské unie. Dále je obsahem této části vysvětlení základních pojmů jako celní území, nástroje celní politiky, celní řízení, celní režimy a celní sazebník Společenství, a zmapování historického vývoje

evropské integrace. Obsahem třetí části práce je ukázat Celní správu České republiky v její nové podobě, tzn. v době po vstupu do EU. Zachycení změn v oblastech její organizace a jejích kompetencí v souvislosti se vstupem do Evropské unie.

Praktická část popisuje, jak probíhal odvod cla do státního rozpočtu do května roku 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie, a jak po něm. Cílem je analyzovat celní příjmy vybrané orgány české celní správy a porovnat jejich výši a konečný odvod do státního rozpočtu před vstupem do Evropské unie a po něm. Konkrétně je tato analýza zaměřena na období let 2002 až 2013. Data jsou zpracována do přehledných tabulek a dále jsou pro lepší představivost převedena do grafů. Tabulky i grafy zachycují nejen celkovou sumu vybraného cla, ale také strukturu celních a daňových příjmů vybraných celní správou. Výsledkem je zhodnocení, jaký dopad měl vstup do Evropské unie na celní příjmy a na státní rozpočet České republiky, tzn. jakou pozici má Česká republika vůči rozpočtu Evropské unie za dobu svého členství.

Závěrečná kapitola se věnuje spolupráci mezi EU a USA na základě připravované Transatlantické obchodní smlouvy, jejíž přijetí by znamenalo vytvoření největší zóny volného obchodu v historii a vzájemný obchod zbavený cel a veškerých omezení. Shrnutí výhod a nevýhod, které by tato smlouva přinesla je otázkou, kam směřovat či nesměřovat obchodní politiku EU.

Základní literaturou, ze které je při zpracování bakalářské práce čerpáno, je „*Clo a celní politika od A do Z*“, od *Miroslava Kárníka*, dále právní předpisy platné k 31. 12. 2014 a měsíčník celní správy ČR, časopis *Clo Douane*.

1 Historie celnictví v České republice

1.1 Pojem clo a celnictví

Clo úzce souvisí s obchodem, takže tím, jak se vyvíjel obchod, vyvíjelo se i clo. Poprvé byly clo a celnictví vysvětleny v odborné knize Ottův slovník naučný, který uvádí, že „*Clo jest dávka vybíraná ze zboží při jeho dopravě. Dlužno je přesně rozeznávat od mýta, jež se nevybírání ze zboží, nýbrž z prostředku dopravního za tím účelem, aby jím uhrazen byl náklad, vynaložený na zřízení dopravního spojení.*“ A celnictví vysvětluje jako „*Soubor všech zásad, jež se vztahují k ukládání a vybírání cla, jest částí veřejné zprávy, a to finanční.*“ (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 10).

Tento soubor principů, právních norem a jiných opatření v celní oblasti je nedílnou součástí zahraniční obchodní politiky státu.

Oba pojmy byly postupně definovány ještě v mnoha slovnících, odborné literatuře, či encyklopediích. Společné prvky všech definic cla byly postupně doplněny o další prvky jako například, že se jedná o platbu v penězích a podléhá mu jak zboží dovážené, vyvážené, tak také tranzitní.

Pokud se sloučí všechny prvky dosavadních definic a vloží se do současnosti, lze dojít k závěru, že „*Clo je právními předpisy stanovená platba do veřejného rozpočtu, neekvivalentního charakteru, s přesně určenou výší sazby, která je vybírána v souvislosti s přechodem zboží přes státní hranici od fyzických a právnických osob, které zboží dovážejí nebo vyvážejí nebo pro které je zboží dováženo nebo vyváženo.*“ (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 11).

Pokud se hovoří o cle, vždy jsou zmiňovány tři základní prvky:

- zboží – hmotné věci movité a elektrická energie,
- stát – konkrétní území, jeho státní hranice, obyvatelstvo, státní orgány a právo,
- peníze – pro celní účely důležitá funkce platební a zúčtovací.

Funkce cla a druhy cel

Mezi základní funkce cla patří funkce fiskální, ochranná a obchodně-politická. **Fiskální funkce** cla zajišťuje příjem peněz do státního rozpočtu. Přestože je tato funkce funkcí nejstarší, v současné době čím dál více ztrácí na významu a dá se říci, že čím je ekonomika dané země vyspělejší, tím je tato funkce slabší. Ve vyspělých státech tvoří příjem z vybraného cla zhruba 4% všech příjmů státního rozpočtu. Naopak v rozvojových zemích tvoří tento příjem do státního rozpočtu až 25% všech příjmů.

S **ochrannou funkcí** cla jsou spojeny pojmy protekcionismus a liberalismus. Liberalismus se vyznačuje nízkými celními sazbami, otevřením trhu pro zahraničí, snahou zjednodušit mezinárodní obchod zrušením cel na některé zboží, tvorbou celních unií, atd. Opakem je protekcionismus, který chrání domácí trh před zahraniční konkurencí a podporuje domácí ekonomiku zavedením celních sazeb, množstevních kvót, celních kvót a jiných opatření.

V současnosti nejdůležitější funkcí cla je **funkce obchodně-politická**. Vzhledem k členství České republiky v Evropské unii, je uplatňována tato funkce v rámci společné obchodní politiky Společenství. Touto funkcí lze ovlivnit strukturu dovozu a vývozu. Zavedení nižší celní sazby na dovoz určité komodity z určité země povede k jeho cenovému zvýhodnění oproti tuzemskému a podpoří se tím jeho dovoz. Druhá strana na oplátku umožní výhodnější vývoz do této země.

Clo se z hlediska pohybu zboží dělí na dovozní, vývozní a tranzitní. Historicky nejstarším je **clo tranzitní**, neboli průvozní. Vzniklo z mýta a mělo pouze fiskální funkci. Uplatňuje se při provázení zboží přes území státu, ale v současnosti se téměř nevyskytuje.

Druhým nejstarším je **vývozní clo**, které je uplatňováno při vývozu zboží. To plní funkci fiskální i ochrannou.

Nejmladším a zároveň nejpoužívanějším je **dovozní clo**. Díky němu se dovážené zboží zdražuje a tím zvýhodňuje tuzemské výrobce.

1.2 Vývoj celnictví v České republice

Historie celnictví sahá až do dob starověké Mezopotámie, kde clo bylo součástí příjmů chrámů. Písemné záznamy o existenci cla lze nalézt také v Bibli, kde je zmíněn celník Matouš.

Česká republika, která se nachází ve středu Evropy, má velmi dobrou dopravní polohu, a proto byla již od středověku významnou obchodní tepnou a křižovaly jí důležité obchodní stezky. Jako nejznámější lze zmínit Jantarovou stezku, spojující území okolo Baltského moře s obchodními křižovatkami na pobřeží Středozemního moře. Další pro obchod významné stezky byly také Solná stezka, Zlatá stezka, Slezská, Kladská, nebo Trstenická stezka. V místě, kde stezky přecházely na území jiného státu, bylo vybíráno clo a mýto.

„Nejstarším dochovaným písemným dokumentem z oblasti celnictví platným na našem území je tzv. „reffelstettenský celní řád“ (Inquisitio de theloenis Raffelstettensis, česky Šetření o clech z Raffelstteten) východofranského krále Ludvíka IV. z roku 904, který upravoval obchod se Sámovým královstvím a následně i s Velkomoravskou říší“. Konkrétní sazba cla závisela nejen na druhu zboží, ale také na obchodní cestě a na tom, kam zboží putovalo. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 17).

Pro obchod strategickou polohu měla již od nepaměti Praha. Zde se nacházela také „nejstarší celnice“ v Týnském dvoře. Nejobchodovanějšími komoditami z hlediska dovozu na naše území byly: sůl, koření, drahé látky a šperky. Vyvážely se pak především: kožešiny, med, chmel a slad. (<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/o-ceske-CS.aspx>) [online].

Na našem území bylo zpočátku clo vybíráno v naturální formě. Až s příchodem knížete Boleslava I., za jehož vlády se u nás začaly razit první mince, se začalo clo vybírat v penězích.

Významná reorganizace tehdejšího celnictví sahá do 16. století, do dob vlády Ferdinanda I. Habsburského, který zavedl, aby bylo clo vybíráno ve všech královských městech a dalších poddaných městech, nikoli jen v Praze. Zavedl také,

aby clem bylo zatíženo i vyvážené zboží. (<http://www.celnisprava.cz/cz/onas/Stranky/o-ceske-CS.aspx>) [online].

Důležitým obdobím z hlediska obchodu byla padesátá léta 19. století. V této době dochází na území Rakouska-Uherska k postupné liberalizaci obchodu, snížení celních sazeb a snížení počtu položek, na které se cla vztahovala. Rozvíjející se liberalismus však zastavila velká hospodářská krize v letech 1873 až 1879. Většina evropských států včetně Rakouska-Uherska opět přistoupila k podpoře a ochraně domácího trhu před zahraniční konkurencí a tato tendence trvala až do 1. světové války. Ta vývoj celnictví také velmi ovlivnila.

Zprvu zákaz vývozu zboží do Srbska a později do Ruska, byl postupně rozšířen na další státy a položky zboží. Dovážet do Rakouska-Uherska ze zemí, se kterými mělo válečný konflikt, se nesmělo především luxusní zboží.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 byl od Rakousko-Uherska převzat mimo jiné také celní tarif s velmi vysokými přírážkami k celním sazbám. Tento předpis byl však značně zastaralý a nevyhovující. O modernizaci celnictví v tehdejší Československu se zasloužil JUDr. Emil Martinec. Svým Celním kodexem z roku 1927, který v té době patřil k nejmodernějším v Evropě, přispěl k vytvoření základů nového českého celního práva. Stanovil, že celní službu na základě tohoto předpisu zajišťovaly celní úřady – pohraniční a vnitrozemské, a ochranu státní hranice zajišťovala finanční stráž. Clo začalo plnit funkci fiskální i ochrannou.

Tento zákon byl v platnosti až do roku 1952, s výjimkou protektorátu, kdy v roce 1940 došlo k začlenění Československa do celní unie s Německem. Po osvobození byla obnovena platnost celního práva a opět začal platit celní zákon z roku 1927 i všeobecný celní sazebník.

Pro mezinárodní obchod byla významnou dohodou Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT)¹, z roku 1947. Podepsalo ji v Ženevě třiatdvacet zakládajících států, mezi kterými bylo i Československo.

Po roce 1948 začaly vykonávat správu cel okresní národní výbory a v následujícím roce došlo ke zrušení finanční stráže. Tento krok však nebyl úspěšný, neboť nefungovalo centrální řízení celní správy a celní agenda nebyla vykonávána jednotně. Z tohoto důvodu přešla celní správa v roce 1952 nařízením vlády pod

---

¹ GATT (General Agreement on Tariffs and Trade)

Ministerstvo zahraničního obchodu. (<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/o-ceske-CS.aspx>) [online].

Po roce 1952 dochází k další změně v organizaci celní správy a k budování nového dvoustupňového modelu podle vzoru Sovětského svazu. V roce 1953 pak došlo k vydání nového celního zákona č. 36/1953 Sb., s řadou prováděcích předpisů. Byly v něm stanoveny nové kompetence celní správy, jako kontrolní činnosti a celní statistika. Fiskální funkce cla byla v této době minimalizována a kontrolní činnosti, jako hlavní náplň celní správy, sloužily především pro statistické účely.

Vzhledem k federaci byla v roce 1968 vytvořena dvě celní ředitelství – v Praze a Bratislavě. Tato celní ředitelství byla přímo nadřízená celnicím v příslušné federaci.

Velký návrat k původnímu významu celnictví přinesl až rok 1989 po obnovení tržního hospodářství. Tato zásadní ekonomická proměna začala psát také novodobou historii celní správy. Období po něm je charakteristické změnami v celém správním aparátu státu.

Celní správa byla v roce 1992 převedena do působnosti federálního Ministerstva financí a vrátila se k původním úkolům – výběru cla a k činnostem s tím spojených. Nevyhnutelná byla příprava nového celního zákona. Jeho přijetí však oddálil blížící se rozpad Československé federace. Samostatný celní zákon České republiky byl tedy přijat Českou národní radou 15. prosince 1992, jako zákon č. 13/1993 Sb., s účinností od 1. ledna 1993. Pro oba nově vzniklé samostatné státy byl podstatný vznik vzájemné celní unie, na základě dohody z 29. října 1992.

Po vzniku samostatné České republiky byly vytvořeny nové celnice na hranicích se Slovenskem a změny se dotkly i organizační struktury celní správy. Tu v té době tvořilo Generální ředitelství cel, 8 celních ředitelství a 54 celních úřadů.

Proměnu celní správy podtrhla změna stříhu a barevného provedení uniforem ze zelené na modro šedou.

„Zákon č. 13/1993 Sb. je dosud platný. Upravuje některé právní vztahy v oblasti celnictví, pokud nejsou upraveny bezprostředně závaznými předpisy Evropského společenství. Prošel však řadou novelizací. Jednou z těch významných byla v roce 1997 novela organizace celní správy a zavedení služebního poměru celníků, který znamenal výraznou změnu v jejich právním postavení“. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 31).

Nejvýznamnější změnou však prošel výše uvedený celní zákon po vstupu České republiky do Evropské unie. „*Celní správa prošla v té době řadou transformací a organizačních změn včetně zrušení pravidelných kontrol na pozemních hraničních přechodech, přechod na plnou aplikaci jednotných celních předpisů Společenství, zabezpečování nových národních kompetencí celními orgány, jejich transformace a převzetí komplexní správy spotřebních daní*“. Tyto uvedené změny velmi ovlivnily činnost CS ČR a její výsledky v roce 2004 a v letech následujících. (<http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocnizpravy.aspx>) [online].

„*V první polovině roku 2004 se CS ČR věnovala, v oblasti legislativy, přípravě a projednávání návrhů právních předpisů souvisejících se vstupem ČR do EU a v nelegislativní oblasti především dořešení organizačně technologických věcí, především rušení pohraničních útvarů, změny postavení vnitrozemských útvarů a také redukcí počtu zaměstnanců.*“ (<http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocnizpravy.aspx>) [online].

Tabulka 1: Výkonné útvary Celní správy ČR před vstupem do EU a po vstupu do EU

	Před vstupem do EU	K 1. 5. 2004	K 1. 1. 2005	Od 1. 1. 2013
Počet celních úřadů	91	54	54	15
Počet poboček CÚ	64	48	33	0
Počet celních pracovišť	82	18	25	54
Útvary CS celkem	237	120	112	69

Pramen: *Informace o činnosti Celní správy České republiky za rok 2004, Celní správa ČR, vlastní zpracování*

Z tabulky č. 1 je patrné, že v období před vstupem ČR do EU měla CS ČR celkem 237 výkonných útvarů, které prováděly celní řízení. Vstup ČR do EU přinesl snížení počtu těchto útvarů téměř na polovinu. Další snížení počtu celních útvarů proběhlo již o půl roku později a k 1. 1. 2005 měla CS ČR již jen 112 výkonných celních útvarů, které prováděly celní řízení. V současné době je počet výkonných celních útvarů zredukován na 69 a to důsledkem nové organizace CS ČR od 1. 1. 2013.

Výše uvedené organizační změny také zapříčinily v průběhu roku 2004 ukončení pracovního, resp. služebního poměru s 1 896 zaměstnanci CS.

(<http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocnizpravy.aspx>) [online].

2 Celní politika Evropské unie

2.1 Historie evropské integrace

Vzhledem k tomu, že druhá světová válka způsobila rozpad evropského hospodářství, bylo nevyhnutelné jeho obnovení a myšlenky o politické a hospodářské integraci, které se objevovaly již během války, dostávaly nyní konkrétnější podobu.

Prvním výrazným krokem byl v roce 1948 vznik Organizace pro evropskou ekonomickou spolupráci (OEEC)², která byla součástí Marshallova plánu (americký projekt). Pomocí této organizace chtěly Spojené státy americké přimět státy západní Evropy k ekonomické spolupráci.

Stále sílící tlak na evropskou hospodářskou integraci vyústil v podepsání tzv. Pařížské smlouvy, podepsané v Paříži 18. dubna 1951, která byla základem pro vytvoření Evropského sdružení uhlí a oceli (ESUO)³. Tuto smlouvu podepsalo šest zakládajících států: Francie, Německá spolková republika, Itálie, Nizozemsko, Belgie a Lucembursko. Hlavní myšlenkou tohoto sdružení bylo sloučit těžký průmysl členských států a velké německé zdroje uhlí a oceli, aby již nemohly být v budoucnu zneužity pro válečné účely.

Další významnou událostí v oblasti hospodářské integrace bylo na základě tzv. římských smluv, podepsaných dne 25. března 1957 členskými státy ESUO, založení Evropského hospodářského společenství (EHS)⁴ a Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom)⁵.

Pokračující jednání o vytvoření společného trhu, vyústila v roce 1959 vznikem Evropského sdružení volného obchodu (ESVO)⁶, jejichž zakládajícími státy byly: Velká Británie, Švédsko, Norsko, Dánsko, Rakousko, Švýcarsko a Portugalsko. *„Dnes má ESVO čtyři členy – Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko, kteří*

---

² OEEC (Organisation for European Economic Cooperation)

³ ESUO (European Coal and Steel Community – ECSC)

⁴ EHS (European Economic Community – EEC)

⁵ Euratom (European Atomic Energy Community)

⁶ ESVO (European Free Trade Association – EFTA)

spolu s Evropskou unií tvoří Evropskou hospodářskou oblast (EEA)⁷; s výjimkou Švýcarska, jež Smlouvu o EEA v roce 1992 odmítlo v referendu“.
(<http://www.euroskop.cz/9133/sekce/esvo/>) [online].

„V období 60. let získávala Evropská společenství základní rysy; vznikala základní pravidla hlavních politik Společenství - celní unie, společné obchodní politiky, společné zemědělské politiky - ustálila se praxe řešení klíčových otázek budoucího vývoje společenství, vznikal základ právního systému. Tyto procesy však byly významnou měrou ovlivněny vývojem mezinárodního systému a změnami v postavení klíčových aktérů uvnitř společenství“.
(<http://www.euroskop.cz/8886/sekce/60-leta/>) [online].

Vytvoření celní unie v roce 1968, která zajišťovala volný pohyb zboží mezi členskými státy EU, bylo prvotním krokem k vytvoření společného trhu. Odstranila se cla a začal být používán jednotný celní sazebník vůči třetím zemím. Zavedení volného pohybu osob, služeb a kapitálu, nezbytné pro vytvoření hospodářské a měnové unie však vytvoření celní unie nepřineslo.

EU se postupem času rozšiřovala o další členské státy. V roce 1973 přistoupily k EU Velká Británie, Irsko a Dánsko, v roce 1981 zaokrouhlilo počet členských států na deset Řecko. V roce 1986 pak přistoupilo ještě Španělsko a Portugalsko.

Zvraty, které probíhaly v Evropě v letech 1989-1990 výrazně urychlily integraci států ES a vyústily v podepsání tzv. Maastrichtské smlouvy, podepsané všemi 12 členskými státy v únoru 1992. Vytvořil se tak pevný rámec pro všechny oblasti spolupráce (spolupráce v oblastech zahraniční politiky, vnitřních věcí a soudnictví), známý pod pojmem Smlouva o Evropské unii. V rámci této smlouvy se dále rozvíjely spolupráce v oblasti hospodářské, měnové, sociální, životního prostředí, výzkumu, technologického rozvoje, apod. (<http://www.euroskop.cz/8889/sekce/90-leta/>) [online].

Rozšíření EU o Finsko, Rakousko a Švédsko nastalo začátkem roku 1995 a vzhledem k množícím se žádostem o přijetí do EU, ze strany států střední a východní Evropy, se dalo očekávat, že toto rozšíření nebude konečné.

---

⁷ EEA (European Economic Area)

V průběhu dalších let došlo postupně k přijetí dalších smluv, které upravovaly zakládající smlouvy EU. Za zmínku stojí Amsterdamská smlouva a smlouva z Nice. Amsterdamská smlouva z roku 1997 mění Smlouvu o EU např. v systému obsazování Komise, hlasování v Radě EU, aj. a zahrnuje Schengenskou dohodu do právního systému EU. Smlouva z Nice z roku 2001 měla připravit EU na rozšíření o státy východního bloku a zabezpečit její budoucí fungování.

Rok 1999 přinesl velkou změnu v oblasti evropské ekonomické integrace, neboť vznikla Evropská měnová unie. Ta přinesla v roce 2002 zavedení společné měny EURO. V tzv. Eurozóně je v současné době 19 členských států.

Největší rozšíření čekalo EU 1. května 2004, kdy se spolu s Českou republikou staly členskými státy EU také Slovensko, Slovinsko, Maďarsko, Polsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Malta a Kypr.

V lednu roku 2007 přistoupily Rumunsko a Bulharsko a zatím posledním, kdo se stal součástí EU je od roku 2013 Chorvatsko.

Do současné podoby upravila zakládající smlouvy EU tzv. Lisabonská smlouva, platná od konce roku 2009. Tato smlouva tedy pozměnila jak Smlouvu o Evropské unii, tak Smlouvu o založení Evropského Společenství (ta však byla přejmenována na Smlouvu o fungování Evropské unie). Mezi základní přínosy Lisabonské smlouvy patří reformace institucí ((kvůli zvýšení počtu států), zlepšení rozhodovacího procesu v EU, posílení demokratického rozměru EU, reformace vnitřní politiky EU a posílení vnější politiky EU.

„Lisabonská smlouva má dále za cíl zpřehlednit a zlepšit fungování EU, zjednodušit zákonodárné postupy a typologii právních aktů, které se v EU přijímají“.
(http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0033_cs.htm) [online].

Společná obchodní politika patří mezi nejstarší politiky a se založením celní unie se stala až na výjimky výlučně pravomocí Společenství.
(<http://www.euroskop.cz/680/sekce/obchodni-politika/>) [online].

2.2 Legislativa upravující celnictví v České republice a Evropské unii

Právní normy, jimiž se upravuje celní problematika v České republice, jako členského státu EU se dělí:

- komunitární celní předpisy,
  - nařízení EU,
- národní celní předpisy,
  - zákony ČR,
  - vyhlášky ČR,
  - nařízení vlády ČR.

Komunitární celní předpisy

Mezi komunitární celní předpisy patří Nařízení Rady, Nařízení Komise, Nařízení Evropského parlamentu a mezinárodní dohody.

„Ke zvláštnostem komunitárních celních předpisů patří zpětná působnost právního předpisu. Jedná se zejména o nařízení, kterými jsou vyhlašovány změny celního sazebníku nebo přijímána ochranná opatření v rámci společné obchodní politiky“. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 102). Přehled předpisů EU je uveden v příloze č. 1.

Národní celní předpisy

Národní celní předpisy upravují celní problematiku v oblastech, které nejsou zajištěny komunitárními celními předpisy. Jsou svěřené komunitární legislativou národní legislativě, nebo určují další kompetence celní správy. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 105). Nejdůležitějšími zákony České republiky jsou:

- zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon,
- zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- zákon č. 18/2012 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky,

- zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví a o změně některých dalších zákonů,
- zákon č. 594/2004 Sb., jímž se provádí režim Evropských společenství pro kontrolu vývozu zboží a technologií dvojího užití,
- zákon č. 440/2003 Sb., o nakládání se surovými diamanty, o podmínkách jejich dovozu, vývozu a tranzitu a o změně některých zákonů,
- zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních,
- zákon č. 280/2009 Sb., Daňový řád,
- zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád,
- zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích,
- zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě,
- zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím.

Přehled vyhlášek ČR a nařízení vlády ČR je uveden v příloze č. 2. (<http://www.celnisprava.cz/cz/clo/legislativa/Stranky/legislativa-zakladni-informace.aspx>) [online].

2.3 Celní území EU

Celá EU tvoří jedno celní území, a proto mluví-li se o mezinárodním obchodě, jedná se pouze o obchod členských států EU s třetími zeměmi (tzn. se zeměmi, které nejsou členy EU), nikoli o obchod, který je uskutečněn mezi členskými státy EU. Prvním krokem pro vytvoření celní unie bylo podepsání Římské smlouvy v roce 1957, zakládající Evropské hospodářské společenství (EHS). Byl vytvořen základ pro postupné vytváření jednotného trhu a společné obchodní politiky vůči třetím zemím. Vnitřní trh Společenství má svá pravidla, která jsou stejná pro celou EU. Platí zde čtyři základní svobody: volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu. Pro fungování vnitřního trhu Evropské unie je právě volný pohyb zboží základním předpokladem.

Dále jsou v rámci EU uplatňovány jednotné celní předpisy, jednotný celní sazebník, stejné celní sazby a pohyb zboží v rámci EU nepodléhá celnímu řízení.

Celní území EU je tvořeno především územím všech 28 členských států včetně jejich teritoriálních vod, vnitřních vod a vzdušného prostoru. Ovšem součástí

některých členských států jsou také území, která jsou vyňata z celního území Společenství. Na tyto oblasti, včetně jejich vnitřních a teritoriálních vod a vzdušného prostoru, se tedy nevztahují společné celní předpisy, ale řídí se zvláštní celní úpravou. Naopak některá území, která nejsou součástí členských států, patří přesto k celnímu území Společenství.

Celní území EU je definováno v článku 3 celního kodexu Společenství. Níže vyjmenované oblasti, které tvoří celní území Společenství, jsou pro lepší představivost zobrazeny na mapě, která je přílohou č. 3.

Celní území Společenství tvoří:

- území Belgického království,
- území Bulharské republiky,
- území České republiky,
- území Dánského království, s výjimkou Faerských ostrovů a Grónska,
- území Spolkové republiky Německo, s výjimkou ostrova Helgoland a území Büsingen (smlouva ze dne 23. listopadu 1964 mezi Spolkovou republikou Německo a Švýcarskou konfederací),
- území Estonské republiky,
- území Chorvatské republiky
- území Irska,
- území Řecké republiky, s výjimkou hory Athos,
- území Španělského království včetně Kanárských ostrovů, s výjimkou Ceuty a Melilly,
- území Francouzské republiky, s výjimkou zámořských departmentů (Nové Kaledonie, Saint-Pierre a Miquelonu, ostrovů Wallis a Futuna, Francouzské Polynésie a Francouzských jižních a antarktických území),
- území Italské republiky, s výjimkou obcí Livigno a Campione d'Italia a vnitrozemských vod jezera Lugano,
- území Kyperské republiky v souladu s ustanoveními aktu o přistoupení z roku 2003,
- území Lotyšské republiky,
- území Litevské republiky,

- území Lucemburského velkovévodství,
- území Maďarské republiky,
- území Malty,
- území Nizozemského království v Evropě,
- území Rakouské republiky,
- území Polské republiky,
- území Portugalské republiky,
- území Rumunska,
- území Republiky Slovinsko,
- území Slovenské republiky,
- území Finské republiky,
- území Švédského království,
- území Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, s výjimkou zámořských území Spojeného království.

Níže uvedená území se na základě smluv a dohod také řadí k celnímu území Společenství, přestože leží mimo území členských států.

Francie:

- území Monackého knížectví (vymezuje celní úmluva podepsaná v Paříži dne 18. května 1963),

Kypr:

- území základen Spojeného království na Akrotiri a Dhekelii (vymezuje Smlouva o založení Kyperské republiky podepsaná v Nikósii dne 16. srpna 1960),

Itálie:

- území republiky San Marino,

Velká Británie:

- Normanské ostrovy a ostrov Man.

2.4 Nástroje celní politiky

Celní politika je součástí obchodní politiky Evropské unie. Je to souhrn zásad, prostředků a opatření, kterými daný stát v celní oblasti zabezpečuje své fiskální, hospodářské a obchodní zájmy v ekonomických vztazích s ostatními státy.

Nynější členské státy používaly před vstupem do EU k ochraně domácího trhu především cla a ochranná opatření. Ty byly po přistoupení k EU nahrazeny autonomními a smluvními nástroji EU. Oba tyto nástroje společné celní politiky se vzájemně doplňují a dohromady tvoří rámec opatření mezinárodního obchodu EU.

Smluvní nástroje společné celní politiky zahrnují mnohostranné smluvní dohody a úmluvy, které řeší obchodní vztahy EU s třetími zeměmi a stanovují pravidla pro uplatňování autonomních nástrojů. Tato regulace mezinárodního obchodu EU s třetími zeměmi je nejdůležitější politikou ES. Mezi smluvní nástroje společné celní politiky patří mnohostranný obchodní systém v rámci GATT/WTO⁸, závazky vyplývající z členství v mezinárodních organizacích, smlouvy obchodně-politické povahy a dohody o zaručeném importu.

Hlavním účelem tohoto mnohostranného obchodního systému bylo redukovat překážky a omezení v mezinárodním obchodě a současně nediskriminovat žádnou ze smluvních stran.

„Smluvní nástroje společné celní politiky sice do značné míry omezují možnosti jednotlivých států využívat autonomní nástroje při tvorbě vlastní obchodní politiky, ale zato vytvářejí podmínky transparentnějšího a kultivovanějšího způsobu vedení vzájemného obchodu i větší právní jistoty v těchto vztazích“. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 34).

Autonomní nástroje se používají k ulehčení nebo naopak znesnadnění dovozu a vývozu zboží. Jejich úkolem je chránit tuzemské výrobce před konkurencí ze zahraničí. Autonomní nástroje se dělí na tarifní (sazební) a netarifní (nesazební).

---

⁸ GATT/WTO (General Agreement on Tariffs and Trade/World Trade Organization)

Mezi *tarifní nástroje* EU patří celní sazby, celní kvóty a celní stropy, osvobození od cla, antidumpingová opatření, vyrovnávací opatření a celní preference.

Přestože je stále větší snaha o postupné snižování a odbourávání celních sazeb, jsou cla stále nejdůležitějšími tarifními nástroji celní politiky EU. Cla se dělí na valorická (clo je vypočteno procentem z hodnoty zboží), specifická (clo je stanoveno pevnou částkou za jednotku, např. kus, hmotnost apod.) a kombinovaná (kombinace valorického a specifického stanovení cla).

Pro správné provádění společné celní politiky je nezbytné, aby všechny členské státy používaly komunitární právní předpisy. Mezi nejdůležitější patří Jednotný celní sazebník (tarif) a Celní kodex (zákoník). Ten upravuje mimo jiné také způsob přepočtu národních měn na Euro pro členské státy EU, které nejsou členy Eurozóny (nepoužívají společnou měnu Euro).

„Clo se vyměřuje a vybírá zpravidla v měně dovážejícího státu (dovozní clo) nebo v měně vyvážejícího státu (vývozní clo) a jeho částka se vypočítává podle stanovené celní sazby neboli tarifu“. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 39).

Dalšími tarifními nástroji jsou celní kvóty a celní stropy. Mají preferenční charakter a znamenají stanovení určitého množství zboží (vyjádřené hodnotou, objemem, nebo hmotností), na které může být při propuštění do volného oběhu uplatněno snížené, tzv. preferenční clo. V okamžiku, kdy je stanovene kvóty dosaženo, se uplatňuje smluvní celní sazba. V případě dosažení celního stropu se může i dále tato snížená celní sazba používat, pokud některá z členských zemí sama nepožádá o zavedení smluvní celní sazby. O zavedení smluvní celní sazby upozorní Evropská komise 3 dny předem.

Osvobození od cla znamená, že za určitých podmínek se clo při dovozu či vývozu zboží nevybere, přestože by za jiných okolností být zapláceno mělo. Kategorie zboží a podmínky, za kterých může být uplatněno osvobození od cla je specifikováno v Nařízení Rady (ES) č. 1186/2009, o systému Společenství pro osvobození od cla. (http://europa.eu/legislation_summaries/customs/l11002_cs.htm) [online].

EU v rámci společné celní politiky používá tzv defenzivní a ofenzivní obchodní nástroje.

Defenzivními jsou antidumpingová opatření a vyrovnávací (protisubvenční) opatření. Tato opatření mohou mít jak tarifní, tak i netarifní charakter.

Charakteristikou dumpingu je to, že zboží je prodáváno na zahraničním trhu za nižší cenu, než je běžná cena tohoto zboží na domácím trhu. Výrobce tím znevýhodňuje producenty tohoto zboží v dovozní zemi a snižuje tak konkurenceschopnost. Funkcí antidumpingových opatření je tedy chránit domácí trh před nekalými praktikami zahraničních výrobců, které by mohly způsobit materiální újmu výrobním odvětvím v EU. Z tohoto důvodu jsou zavedena cla, která cenu výrobků zvýší. (<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dohoda-o-antidumpingu-7157.html#!>) [online].

Úkolem vyrovnávacích (protisubvenčních) opatření je chránit tuzemské výrobky a jejich výrobce před dovozem výrobků podporovaných vládou vývozní země. Výsledkem protisubvenčního řízení mezi oběma státy je zrušení nebo omezení vývozu tohoto dotovaného zboží (tzn. netarifní opatření), nebo zavedení vyrovnávacího (protisubvenčního) cla (tzn. tarifního opatření).

Ofenzivními obchodními nástroji jsou tzv nařízení o obchodních bariérách. Tato nařízení umožňují podat stížnost vůči třetí zemi, která porušila závazek v mezinárodním obchodě, platný v rámci WTO.

Netarifními nástroji celní politiky jsou exportní omezení, dohlížecí režim, antidumpingová opatření, množstevní kvóty, ochranná opatření, vyrovnávací opatření, embargo a bojkot.

Exportní omezení je druh dovozní kvóty, kterou zavádí sama vývozní země na žádost dovozní země. Na základě této oboustranné dohody dochází k dobrovolnému omezení vývozu nebo stanovení limitů na zboží, které bylo exportní zemí vyváženo v nadměrném množství. Podobně jako cla a kvóty se také dobrovolná exportní omezení týkají vybraných kategorií výrobků. Vývozci se snaží tato omezení obcházet. Například při zavedení kvóty na dovoz lyžařských bund, vývozci exportují pouze vesty a v dovozní zemi se přišijí rukávy na zip. (www.ekonomie-otazky.studentske.cz) [online].

Pokud má vláda podezření, že zvyšujícím se dovozem určitých výrobků jsou ohroženi tuzemští výrobci, může přistoupit k monitorování situace, k tzv. dohlížecímu

režimu. Po něm většinou následuje zavedení ochranných opatření, např. celní evidence dovozu a následně zavedení antidumpingového cla.

Množstevní kvóty mají především ochrannou funkci.

Jak již bylo uvedeno, k netarifním opatřením patří také ochranná opatření a to v podobě omezení platnosti dokumentů, které se vztahují na dovoz určitých výrobků nebo zavedení dovozních množstevních kvót.

2.5 Celní řízení a celní režimy

2.5.1 Celní řízení

Před celním úřadem může kromě celního řízení probíhat také daňové, správní a přestupkové řízení. Pokud se ale jedná o zboží, projednává se zpravidla celní řízení. V rámci něj se rozlišuje, zda je zboží obchodní či neobchodní povahy.

Neobchodní povahu má zboží, které je dováženo na území Společenství pouze příležitostně, pro osobní účely, pro potřeby rodinných příslušníků, nebo jako dar a to v množství, které tomuto odpovídá. Clu podléhá pouze v případě překročení dovozních limitů.

Celní řízení se řídí právními předpisy dané země a zahajuje se podáním celního prohlášení celnímu úřadu v elektronické či písemné formě. V současné době se v režimech tranzitu a vývozu podávají celní prohlášení v 99,9% v elektronické podobě a v režimech dovozu ve více než 93%. Osoba, která toto celní prohlášení podává, se stává účastníkem celního řízení a podává ho buď osobně, nebo prostřednictvím svého zástupce, tzv. deklaranta.

„Cílem celního řízení je rozhodnout, zda se zboží propustí do navrhovaného celního režimu a za jakých podmínek“. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 206).

V průběhu celního řízení dochází k podání celního prohlášení prostřednictvím Jednotného správního dokladu (JSD). Spolu s předložením JSD je deklarant povinen doložit pravdivost údajů uvedených v celním prohlášení prostřednictvím obchodních faktur, dodacích listů, přepravních dokladů, balicích listů, osvědčení o původu zboží,

zdravotních či veterinárních osvědčení, technických certifikátů a další. (<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/cla-a-celni-rizeni-v-mezinarodnim-obchod-7677.html>) [online].

Při celním řízení dochází ke kontrole správnosti těchto dokumentů, k vyměření cla a daní a ke konečnému propuštění do navrhovaného celního režimu. Základem pro výpočet cla, daní a jiných poplatků je celní hodnota, která vychází z hodnoty zboží, která za toto zboží byla nebo bude zaplacená. Celní orgány mohou také přistoupit k fyzické kontrole zboží, která však není zákonem striktně vyžadována.

Konečnou fází celního řízení je rozhodnutí celního orgánu, jak bude se zbožím dále naloženo, tzn., jaké celně schválené určení bude předmětnému zboží přiděleno. Zboží tedy může být buď propuštěno do celního režimu, umístěno do svobodného celního pásma nebo skladu, zpětně vyvezeno, zničeno pod celním dohledem nebo přenecháno ve prospěch státu.

Celní orgány vykonávají v rámci celního řízení také celní dohled. *„Celním dohledem se rozumí souhrn úkonů a opatření, kterými se zajišťuje dodržování zákonů a dalších obecně závazných právních předpisů, vztahující se na zboží pod celním dohledem“*. Zboží je pod celním dohledem od prvotního vstupu na celní území Společenství a ten, kdo takové zboží má, může být podroben celní kontrole. (§ 2 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon)

Při provádění celní kontroly se celní orgány zaměřují na vlastní kontrolu zboží (zjišťování a prověřování vlastností zboží), ověřování pravosti dokladů, ověřování údajů v celním prohlášení (např. odebrání vzorků), kontrolu účetních dokladů, kontrolu dopravních prostředků a kontrolu zavazadel.

„Při realizaci celního dohledu nad zbožím v rámci jednotného celního území EU postupují celní orgány podle jednotných celních předpisů Společenství, tzn. Celní kodex Společenství a prováděcí nařízení k němu, systém osvobození od dovozního cla a Společný celní sazebník Společenství.“ (<http://www.celnisprava.cz/cz/onas/Documents/brozura-CS.pdf>) [online]

2.5.2 Celní režimy

Podle čl. 4 odst. 16 celního kodexu Společenství existuje 8 celních režimů, do kterých lze propustit zboží v rámci celního řízení, a to:

- volný oběh,
- tranzit,
- uskladňování v celním skladu,
- aktivní zušlechťovací styk,
- pasivní zušlechťovací styk,
- přepracování pod celním dohledem,
- dočasné použití,
- vývoz.

Nejčastějším dovozním režimem je celní režim *volný oběh*. Po propuštění do tohoto režimu získává zboží, které není zbožím Společenství, status zboží Společenství a přestává být pod celním dohledem. Jeho původ se však změnou statusu nemění. Spolu s propuštěním do volného oběhu jsou uplatněna obchodně politická opatření, vyměřeno a vybráno clo a jiné poplatky a následně může být toto zboží umístěno na trh EU.

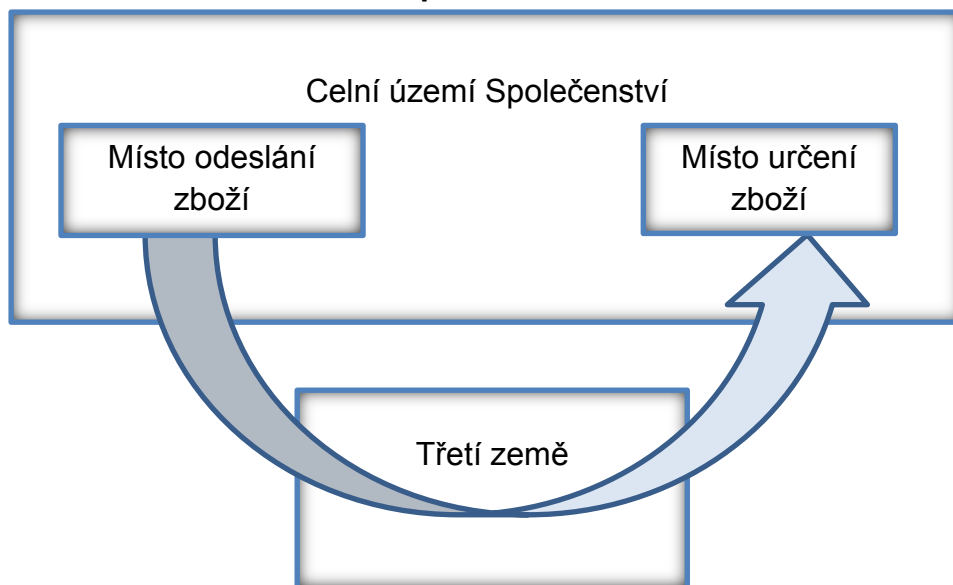
Pokud je zboží propuštěno do volného oběhu s částečným nebo úplným osvobozením od dovozního cla, zůstává pod celním dohledem do doby skončení podmínek, které byly stanoveny pro toto částečné nebo úplné osvobození od cla, nebo do doby vyvezení, případně zničení tohoto zboží.

Celní režim, který povoluje přepravovat zboží mezi dvěma místy, která leží na celním území Společenství, přes území třetí země, aniž by toto zboží změnilo svůj celní status, se označuje jako *vnitřní tranzit Společenství*. (Pavel Matoušek, Lenka Sabelová, 2007).

Při přepravě zboží v režimu vnitřního tranzitu je důležité, zda se jedná o zboží Společenství, či o zboží, které není zbožím Společenství. Zboží Společenství podléhá celnímu dohledu od okamžiku přijetí celního prohlášení, do doby, než opustí celní území Společenství, nebo do okamžiku jeho zničení. Zboží, které není zbožím

Společenství, nepodléhá dovoznímu clo, poplatkům ani obchodně politickým opatřením a nachází se pod celním dohledem od okamžiku vstupu na celní území Společenství do okamžiku změny celního statusu (tzn. do doby, kdy je propuštěno do volného oběhu), umístění zboží do svobodného celního pásma nebo skladu, zpětného vývozu nebo jeho zničení pod přímým celním dohledem. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 216).

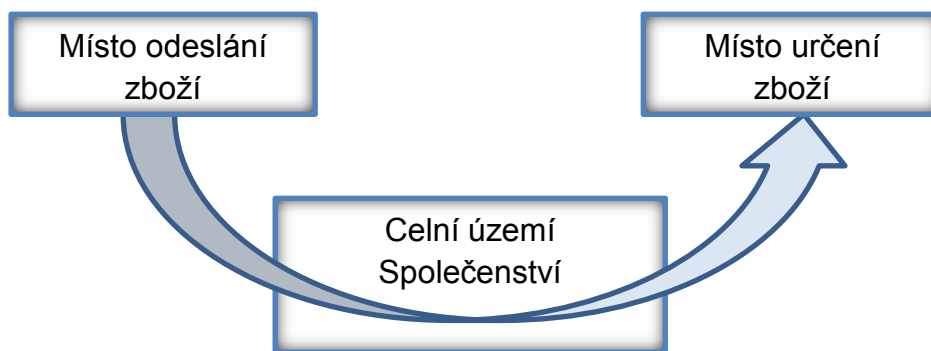
Obrázek 1: Vnitřní tranzit Společenství

Pramen: *Vlastní zpracování*

Vnější tranzit Společenství pak znamená přepravu zboží mezi dvěma místy přes celní území Společenství. „Zboží Společenství se dopravuje v režimu vnějšího tranzitu v případech a za podmínek stanovených v prováděcím předpisu k celnímu kodexu tak, aby produkty, na které se v souvislosti s vývozem vztahují určitá opatření (např. zemědělské produkty, s jejichž vývozem jsou spojeny určité výhody), a nemohla se tato opatření obcházet nebo neoprávněně využívat. U zboží, které není zbožím Společenství, umožňuje vnější tranzit přepravovat toto zboží, aniž by podléhalo dovozním clům a dalším poplatkům nebo obchodně-politickým opatřením“. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 217).

Obrázek 2: Vnější tranzit Společenství

Pramen: *Vlastní zpracování*

Podmínkou propuštění zboží do režimu tranzitu je složení jistiny na zajištění celního dluhu.

Třetí formou tranzitu je *společný tranzitní režim*, který se značí jako režim T1 nebo T2. Umožňuje přepravovat zboží pod celním dohledem od celního úřadu jedné smluvní strany k jinému celnímu úřadu této nebo jiné smluvní strany Úmluvy o společném celním režimu mezi zeměmi EU a ESVO. Podmínkou je překročení alespoň jedné státní hranice. (<http://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/tranzit/Stranky/default.aspx>) [online].

„Uskladňování v celním skladu patří mezi režimy s podmíněným osvobozením od cla. Uskladňováno může být jak zboží Společenství, tak zboží, které není zbožím Společenství, aniž by podléhalo dovoznímu clu a obchodně-politickým opatřením“. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 219).

„Celním skladem se rozumí jakékoliv místo, schválené celním orgánem, které je pod jeho dohledem a kde je zboží skladováno za předem stanovených podmínek. Tímto skladem tedy může být ohraničené prostranství, budova, místnost apod.“. (Pavel Matoušek, Lenka Sabelová, 2007, str. 178).

Celní sklad může provozovat osoba, které je na základě její žádosti podané příslušnému úřadu uděleno povolení celní sklad provozovat. Podmínkou je, že tato osoba musí mít trvalý pobyt nebo své sídlo na území EU. Celní sklady dělíme na soukromé, tzn. pro potřeby skladovatele a veřejné, tzn. pro potřeby veřejnosti. Manipulace s uskladněným zbožím může být pouze za účelem třídění zboží, přebalování nebo zlepšení balení pro snadnější přepravu. Doba skladování zboží není nijak omezena.

Výhodou tohoto režimu je, že uskladněnému zboží, které není zbožím Společenství, může být kdykoli přiděleno jiné celně schválené určení. Například může být zpětně vyvezeno, nebo propuštěno do volného oběhu.

Aktivní zušlechťovací styk umožňuje dovést zboží, které není zbožím Společenství, na celní území EU za účelem jeho zušlechtění, tzn. za účelem zpracování, montáže, opravení, sestavení nebo kompletace a následně toto zboží zpětně vyvézt z celního území EU, aniž by podléhalo dovoznímu clu a obchodně politickým opatřením. Zušlechtěné výrobky musí být vyvezeny zpět ve stanovené lhůtě. V tomto případě se podle článku 114 odst. 1 písm. a) celního kodexu jedná o aktivní zušlechťovací styk v podmíněném systému.

Aktivní zušlechťovací styk může být podle článku 114 odst. 1 písm. b) celního kodexu také v systému navrácení. Ten umožňuje, aby zboží, které bylo dovezeno na celní území EU, propuštěno do volného oběhu a za které bylo odvedeno clo, bylo možné po jeho zušlechtění zpětně vyvézt a nárokovat navrácení zaplaceného cla.

Článek 145 odst. 1 celního kodexu upravuje režim *pasivního zušlechťovacího styku*. Tento celní režim je obdobou aktivního zušlechťovacího styku, ale z druhé strany. Dává možnost, aby bylo zboží Společenství možné dočasně vyvézt z celního území EU za účelem jeho zušlechtění, po kterém může být zboží propuštěno do režimu volného oběhu s úplným nebo částečným osvobozením od dovozního cla.

Dalším celním režimem je *přepřacování pod celním dohledem*. V tomto režimu je zahraniční zboží podrobena takovému zpracování na území Společenství, které úplně změní jeho vlastnosti a tím změní i jeho sazební zařazení. Současně toto zboží nepodléhá dovoznímu clu ani obchodně politickým opatřením. Clo je vyměřeno až při propuštění přepřacovaného zboží do volného oběhu s uplatněním celní sazby platné pro toto přepřacované zboží.

Tento režim je pro dovozce zboží důležitý v tom případě, kdy je celní sazba na dovezené zboží vyšší než na zboží přepřacované.

Režim *dočasného použití* umožňuje používat na území EU zboží, které není zbožím Společenství a má být zpětně vyvezeno, s úplným nebo částečným osvobozením od cla. Podmínkou je, že toto zboží musí být vyvezeno zpět v nezměněném stavu, pouze se známkami běžného opotřebení. Tento celní režim

umožňuje dovozcům např. zapůjčit si zboží k vyzkoušení, zapůjčit si umělecké sbírky, či zboží určené pro výstavy, propagace na veletrzích, atd.

Celním režimem vývozu se rozumí dopravení zboží Společenství za hranice celního území EU, při uplatnění výstupních formalit a obchodně-politických opatření. Zboží, které je propuštěno do tohoto režimu, podléhá celnímu dohledu od okamžiku přijetí celního prohlášení do okamžiku opuštění celního území EU, nebo jeho zničení.

2.6 Celní sazebník Společenství

Celní sazebník Společenství je společný pro všechny členské státy EU a je vydán Nařízením Rady (EHS) č. 2658/1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku. Celní sazebník je uveden v příloze č. 1 k tomuto nařízení a je každý rok 1. ledna obměňován nařízením Komise.

„Celní sazebník je právně závazný úřední oficiální seznam zboží, které podléhá nebo by mohlo podléhat clu, přiřazuje zboží podpoložku kombinované nomenklatury a celní sazbu. S nomenklaturou celního sazebníku, která se používá pro rozdělování a třídění zboží v mezinárodním obchodě, je již historicky úzce spojena činnost Světové celní organizace (WCO)⁹ a Světové obchodní organizace (WTO), jejímž základem byla Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT)“.

http://portal.cs.mfcr.cz/urady/olomoucky/oddeleni09/Zkladninformace/Celní_sazebník_2015.pdf [online].

Celní sazebník Společenství používá při zařazování zboží tzv. Harmonizovaný systém popisu a číselného označování zboží, což znamená zařazování zboží do čtyřmístných kódů a šestimístných položek. Nomenklatura Harmonizovaného systému má celkem 21 tříd, které se značí římskými číslicemi (I až XXI) a mají informativní charakter pro lepší orientaci. Třídy se dále dělí na kapitoly (97 kapitol), jejichž číslo je již součástí číselného kódu pro zařazení zboží. Každá kapitola je ještě rozdělena na čtyřmístná čísla (1224 čísel) s vlastním popisem zboží, který je spolu s kódem nomenklatury právně závazný. Zboží se dále podrobněji zařazuje do šestimístné položky (5205 položek). Doplnění tohoto číselného označování zboží o

---

⁹ WCO (World Customs Organization)

dvoumístné číselné kódy, tzv. podpoložky KN, se nazývá zařazování zboží do kombinované nomenklatury (osmimístné kódy KN).

(http://portal.cs.mfcr.cz/urady/olomoucky/oddeleni09/Zkladninformace/Celni_sazebnik_2015.pdf) [online].

Ukázka zařazení do kombinované nomenklatury je přílohou č. 4.

V současné době obsahuje společný celní sazebník EU přes 9000 osmimístných kódů KN. Kromě číselného označení (kódu KN) je zde uveden také popis zboží, dále smluvní sazba a doplňkové jednotky (měrné jednotky vyjadřující množství). Vzhledem ke skutečnosti, že většina zemí je již členem WTO a na zboží pocházející z těchto zemí se použije doložka nejvyšších výhod, jsou všeobecné celní sazby uvedeny pouze v poznámce pod čarou. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 94).

Celní sazebník je rozšířen tzv. Integrovaným sazebníkem EU (TARIC)¹⁰, který je zdrojem informací pro celníky i veřejnost a zahrnuje mimo jiné legislativu Společenství. TARIC není právním předpisem, právní základ má v Nařízení Rady (EHS) č. 2658/1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

(<http://portal.cs.mfcr.cz/sluzby/vyhledavani/Stranky/results.aspx?k=TARIC>) [online].

2.7 Původ zboží – preferenční a nepreferenční systém EU

Původ zboží dováženého do EU patří mezi základní a nejdůležitější údaje, které se v celnictví používají. Správné určení původu zboží je důležité pro uplatnění preferenčních či nepreferenčních celních sazeb a tím i pro správné vyměření cla.

Preferenční celní sazby jsou sazby snížené, nebo mohou být dokonce nulové. Prvotním zájmem EU, proč uplatňovat preferenční celní sazby, je ochrana domácích výrobců a trhu, dalším a neméně důležitým zájmem je podporovat dovoz zboží z méně rozvinutých zemí odstraněním překážek ve vzájemném mezinárodním obchodě.

---

¹⁰ TARIC (Tarif Intégré Communautaire)

Preferenční vztahy se dělí na reciproční a nerekiproční preferenční vztahy. *Reciproční sazební opatření* jsou obsažena v bilaterálních a multilaterálních dohodách s vybranými zeměmi, či skupinami zemí. *Nerekiproční (jednostranné) sazební opatření* uplatňuje EU v mezinárodním obchodě s nejméně rozvinutými zeměmi.

K uplatnění preferenčních opatření je nutné prokázání tohoto nároku způsobem uvedeným ve smlouvě či dohodě. Produkty, kterým může být přiznán preferenční původ, stanovuje Celní kodex Společenství. (JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012).

Nepreferenční celní sazby jsou uplatňovány na zboží, které je v rámci mezinárodního obchodu dováženo do EU ze zemí největších konkurentů EU. Na toto zboží se vztahují celní sazby Společného celního sazebníku a mohou být uplatněna autonomní opatření.

3 Změny v celní správě České republiky po vstupu do Evropské unie

3.1 Organizace celní správy České republiky

„Celní správa České republiky je správním orgánem i bezpečnostním sborem a je podřízena Ministerstvu financí ČR.“ Zajišťuje správu cel a agend spojených s výběrem pokut a sankcí uložených ze strany státní správy. (<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/brozura-CS.pdf>) [online].

Působnost Celní správy ČR vymezuje zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů a její kompetence jsou upraveny mnoha dalšími národními i evropskými předpisy, zvláště pak zákonem č. 13/1993 Sb., celní zákon; zákonem č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních; nařízením Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství a nařízením Komise (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí celní kodex Společenství.

Nová organizace Celní správy České republiky nastala přijetím výše uvedeného zákona o Celní správě České republiky, s účinností od 1. ledna 2013. Dosavadní třístupňová soustava (Generální ředitelství cel, 8 celních ředitelství a 54 celních úřadů) byla nahrazena soustavou dvoustupňovou. V současné době je tedy celní správa tvořena Generálním ředitelstvím cel, 14 krajskými celními úřady a Celním úřadem Praha Ruzyně. Celní úřady mají dále svá územní pracoviště, kterých je nyní 54. Přejít na dvoustupňové organizační uspořádání byl jedním z hlavních cílů projektu modernizace celní správy. (<http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocní-zpravy.aspx>) [online].

Dále se orgány uvnitř celní správy dělí na odbory a oddělení. V minulých letech byl v rámci celní správy vytvořen její specializovaný útvar, tzv. Skupina operativního nasazení – SON, ve kterém jsou vycvičení specialisté pro mimořádně nebezpečné a krizové situace. Jejich úkolem je ochrana celníků při plnění operativních a pátracích činností a dále řešení závažných služebních záležitostí proti pachatelům trestné činnosti. (<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/brozura-CS.pdf>) [online].

Vnitřní členění celních orgánů stanovuje Organizační řád Celní správy České republiky. Tento řád upravuje nejen vnitřní členění celní správy, ale i působnost útvarů, stupně řízení a základní pravomoci zaměstnanců.

Generální ředitelství cel (GŘC)

Generální ředitelství cel sídlí v Praze a je přímo podřízené Ministerstvu financí. V čele Generálního ředitelství cel a celé celní správy stojí generální ředitel, kterého jmenuje a odvolává ministr financí. Generálním ředitelem a jeho zástupcem může být pouze celník.

„Generální ředitelství cel vykonává působnost správního orgánu nejbližší nadřízeného celním úřadům, převádí cla podle přímo použitelného předpisu Evropské unie, plní důležité funkce v oblasti mezinárodní spolupráce, podílí se na přípravě návrhů právních předpisů, je správcem centrálního informačního systému orgánů celní správy, zajišťuje sběr statistických dat v celní oblasti, zabezpečuje pro potřeby orgánů celní správy laboratorní zkoumání a analýzu vzorků zboží, jeho kriminalisticko-technické zkoumání, kriminalistické analýzy a rozbory a při plnění

svých úkolů spolupracuje s ozbrojenými silami a bezpečnostními sbory“. (Předpis č. 17/2012 Sb., zákon o Celní správě České republiky).

Celní úřady (CÚ)

Celní úřad je přímo podřízen Generálnímu ředitelství cel a je výkonnou jednotkou celní správy. V jeho čele stojí ředitel celního úřadu, kterého jmenuje a odvolává generální ředitel Generálního ředitelství cel. Ředitelem celního úřadu a jeho zástupcem může být pouze celník.

Celních úřadů je v současné době 15:

(14 krajských celních úřadů a Celní úřad Praha Ruzyně)

- Celní úřad pro Jihočeský kraj,
- Celní úřad pro Jihomoravský kraj,
- Celní úřad pro Karlovarský kraj,
- Celní úřad pro Královéhradecký kraj,
- Celní úřad pro Liberecký kraj,
- Celní úřad pro Moravskoslezský kraj,
- Celní úřad pro Olomoucký kraj,
- Celní úřad pro Pardubický kraj,
- Celní úřad pro Plzeňský kraj,
- Celní úřad pro Středočeský kraj,
- Celní úřad pro hlavní město Prahu,
- Celní úřad Praha Ruzyně,
- Celní úřad pro Ústecký kraj,
- Celní úřad pro kraj Vysočina,
- Celní úřad pro Zlínský kraj.

„Mezi základní kompetence celního úřadu patří správa cel, některých daní a poplatků, přijímání celních prohlášení, kontrola dokladů potřebných k vývozu, dovozu nebo tranzitu zboží, pátrání po zboží uniklém celnímu dohledu, provádění dohledu a kontroly nad dodržováním celních předpisů, vydávání rozhodnutí o přidělení celně schváleného určení, vydávání povolení k provozování celního skladu, rozhodování o určení celní hodnoty, vedení evidencí o kontrolovaném zboží, vydávání osvědčení o původu zboží, přijímání hlášení osob pěstujících mák setý nebo konopí, provádění

řízení o celních přestupcích a deliktech“. <http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/d0248>) [online].

Na základě nového zákona o Celní správě byly následující působnosti delegovány na vybrané celní úřady:

- působnost vydávat závazné informace o sazebním zařazení zboží a tyto informace také rušit, přenesena na Celní úřad pro Olomoucký kraj (dříve v působnosti Celního ředitelství Praha),
- působnost vydávat, měnit nebo zrušovat rozhodnutí o prohlášení části území České republiky za svobodné pásmo a rozhodovat o udělení povolení být ručitelem a vydávat celní doklady podle mezinárodní smlouvy, svěřena Celnímu úřadu pro Jihomoravský kraj (dříve v působnosti Generálního ředitelství cel),
- působnost vydávat, pozastavovat nebo zrušovat osvědčení oprávněného hospodářského subjektu a schváleného hospodářského subjektu podle přímo použitelných předpisů Evropské unie, kontrolovat, zda podmínky, které musí oprávněný hospodářský subjekt a schválený hospodářský subjekt, trvají i po vydání osvědčení, rozhodovat o povolení nezajišťovat celní dluh v režimu tranzitu, svěřena Celnímu úřadu pro Jihočeský kraj.

(JUDr. Miroslav Kárník, Clo a celní politika od A do Z, 2012, str. 121).

Aktuální mapa celní správy České republiky je uvedena v příloze č. 5. <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/Documents/mapa-cel-urad.pdf>) [online].

3.2 Kompetence celní správy České republiky

Po vstupu ČR do EU nastaly podstatné změny také ve způsobu výběru a správy cla. Některé agendy byly celní správě odebrány, jiné pozměněny (např. správa daně z přidané hodnoty) a naopak přibyla řada nových pravomocí a agend, jako správa spotřebních daní, kontrola dodržování povinnosti značit líh, správa Intrastatu, dělená správa, kontrola omezení plateb v hotovosti, ochrana práv duševního vlastnictví, ochrana přírody, kontrola v oblasti silniční dopravy, kontrola zaměstnávání cizinců, atd.

Správu cel, jeho vyměření, vybírání, vymáhání a evidenci, upravuje Celní kodex Společenství, zákon o Celní správě České republiky a Daňový řád. Správa cel je prováděna v rámci celního řízení, při kterém rozhodují orgány celní správy např. o přidělení celně schváleného určení zboží, zajištění celního dluhu, určení celní hodnoty, stanovení podmínek dočasného uskladnění zboží, zničení či znehodnocení zboží, aj.

Při své činnosti kontrolují orgány celní správy doklady potřebné k dovozu, vývozu a tranzitu zboží, dále kontrolují dodržování obchodně-politických opatření (dodržování zákazů a omezení při dovozu, vývozu a tranzitu zboží), vedou řízení o porušení celních předpisů, rozhodují o zajištění zboží důležitého pro řízení o porušení celních předpisů, pátrají po zboží protiprávně dovezeném nebo vyvezeném nebo odňatém celnímu dohledu a zjišťují osoby, které zboží tomuto dohledu odňaly nebo se tohoto odnětí zúčastnily, anebo toto zboží získaly.

„Se vstupem České republiky do Evropské unie 1. května 2004 sice zůstaly celní orgány správcem daně z přidané hodnoty, ale pouze při dovozu zboží ve vybraných případech, jak stanovuje zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.

Celní úřad zůstává po 1. lednu 2005 správcem daně tehdy, pokud:

- je dovezené zboží propuštěno osobě, která není plátcem DPH, do celního režimu volného oběhu nebo aktivního zušlechťovacího styku v systému navracení, do celního režimu dočasného použití s částečným osvobozením od dovozního cla,*
- dovezené zboží bylo propuštěno osobě, která je plátcem DPH, do celního režimu volného oběhu nebo aktivního zušlechťovacího styku v systému navracení, pokud zboží bylo do těchto režimů propuštěno na základě rozhodnutí celního úřadu, které nebylo učiněno na tiskopise JSD,*
- v případech, kdy vzniká daňová povinnost podle § 23 odst. 1 písm. b) až d) zákona o DPH, tj. při nezákonném dovozu zboží, při porušení podmínek dočasného uskladnění zboží nebo při porušení podmínek stanovených pro celní režim, do kterého bylo dovážené zboží propuštěno“.*
<http://www.celnisprava.cz/cz/dane/dan-z-pridane-hodnoty> [online].

Na rozdíl od správy daně z přidané hodnoty, převzala celní správa komplexní *agendu spotřebních daní* až vstupem do EU. Před svým vstupem byla výhradním správcem pouze daně z tabákových výrobků a u ostatních vybraných výrobků pouze při jejich dovozu. Předmětem daně jsou tzv. vybrané výrobky, které jsou na daňové území ČR buď dovezeny, nebo na něm vyrobeny. Spotřebními daněmi, jsou dle ustanovení § 1 odst. 2 zákona o SPD, který upravuje hmotně-právní stránku správy spotřebních daní, daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů a daň z tabákových výrobků.

Kromě výše uvedených spotřebních daní spravuje celní správa od 1. ledna 2008 také *energetické daně* (daň z elektřiny, daň ze zemního plynu a některých dalších plynů a daň z pevných paliv), které upravuje zákon č. 261/2007 Sb. o stabilizaci veřejných rozpočtů.

V souvislosti s nabytím účinnosti novely zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, vykonávají celní úřady také *správu biopaliv*.

Bezprostředně po přistoupení k EU schválila vláda ČR zákon č. 676/2004 Sb., o *povinném značení lihu* a o změně zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. 7. 2005. Tento zákon byl několikrát novelizován a nyní se značení lihu řídí zákonem č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, který především kvůli tzv. „metanolové kauze“ stanovuje ještě přísnější podmínky nejen pro značení lihu kontrolními páskami, ale zejména pro jeho výrobu a distribuci. Kontrola dodržování této povinnosti přibyla také do kompetencí celní správy.

Zcela novou agendou, která vznikla současně se vstupem ČR do EU, je tzv. *Intrastat*. Jedná se o systém statistiky, který sleduje pohyb zboží mezi ČR a ostatními členskými státy EU. Orgány celní správy zajišťují jak sběr dat pro Intrastat, tak i jeho následnou kontrolu a při této činnosti spolupracují s českým statistickým úřadem.

Činností *dělené správy* je vybírání a vymáhání peněžitých plnění, která jsou odváděna do státního rozpočtu, nebo rozpočtů územních samosprávných celků. Jedná se většinou o pokuty, které byly uloženy jinými správními orgány.

Kontrolu, zda daňové subjekty dodržují limit hotovostních plateb, dle zákona č. 254/2004 Sb., o *omezení plateb v hotovosti*, nemohou celní orgány provádět

samostatně, ale pouze v rámci jiné kontroly, např. daňové kontroly, nebo následné kontroly po propuštění zboží. Tyto kontroly zjišťují, zda jsou celkové denní platby překračující limit 270 000 Kč mezi dvěma subjekty prováděny bankovním převodem. Účelem je zamezit tzv. „praní špinavých peněz“.

Úkolem *kontroly práv duševního vlastnictví* je zjišťovat, zda nedochází k porušování autorského práva, průmyslových práv a práv k ochranné známce.

Celní orgány dohlíží také na dodržování tzv. Washingtonské úmluvy CITES¹¹ o *ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin*. Zejména kontroly exemplářů při dovozu, vývozu a tranzitu.

Při *kontrole v oblasti silniční dopravy* se orgány CS zaměřují na vážení nákladních vozidel, kontrolu časového zpoplatnění, tzn. kontrolu dálničních kupónů, kontrolu výkonového zpoplatnění, tzv. mýtného a také na kontrolu plnění podmínek pro přepravu nebezpečného nákladu.

Nově převzala celní správa také *kontrolu zaměstnávání cizinců*, při které celníci kontrolují dodržování všech povinností, daných zákonem, při zaměstnávání cizinců z třetích zemí, tzn., zda mají cizinci tzv. „zaměstnaneckou kartu“, která je opravňuje pobývat dlouhodobě v ČR a pracovat na konkrétním místě.

Celní správě přísluší také další významné kontrolní povinnosti, jako jsou např. kontrola nakládání s odpady a obalovými materiály, kontrola vývozu kulturních památek a sbírkových předmětů (především kontrola povolení k vývozu z našeho území), kontrola přepravy drog, dále kompetence v oblasti potírání mezinárodního terorismu, ochrany společného trhu EU a kompetence na úseku nakládání se surovými diamanty.

Důležité jsou také kompetence a povinnosti vyplývající ze svého zařazení k *Integrovanému záchrannému systému*, jehož základní složky tvoří Hasičský záchranný sbor ČR, zdravotnická záchranná služba a Policie ČR. Celní správa jako ozbrojený bezpečnostní sbor na vyžádání také pomáhá při mimořádných a krizových situacích a při provádění záchranných a likvidačních pracích.

---

¹¹ CITES (The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)

Orgány CS v postavení policejních orgánů, tzn. orgánů činných v trestním řízení, mají také kompetence vést předmětné *trestní řízení* u trestných činů v oblasti cel, daní a podloudnictví s omamnými látkami.

(<http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/kompetence/Stranky/default.aspx>) [online].

4 Analýza příjmu cla do státního rozpočtu ČR v letech 2002 až 2013

V době, kdy ještě ČR nebyla součástí EU, bylo clo na našem území vyměřováno na základě platných sazeb uvedených v celním sazebníku, který vydávala vláda ČR. Způsob vybírání cla již v té době upravoval zákon č. 13/1993 Sb., Celní zákon, ve znění pozdějších předpisů, spolu s prováděcími vyhláškami vydávanými Ministerstvem financí.

Suma cla vybraného na našem území připadala státnímu rozpočtu v 100% výši až do roku 2003. Tuto skutečnost, spolu s vývojem v následujících letech znázorňuje tabulka č. 2. Z ní je také zřejmé, že rok 2004 byl vzhledem ke vstupu ČR do EU zlomový. Do dubna byla i nadále odváděna celá částka vybraného cla do rozpočtu ČR, od května se pak ČR začala dělit o vybrané clo s EU.

Samotný výběr cla zajišťují jménem EU její členské státy. Hospodaření s těmito nemalými příjmy však již spadá do kompetencí EU. Dle předpisů Evropské unie připadá 75% z celkového objemu vybraného cla do rozpočtu EU, jako tzv. tradiční vlastní zdroj EU, a zbylých 25% zůstává ve státním rozpočtu daného členského státu.

Vývoj odvádění vybraného cla v letech 2002 až 2013 do státního rozpočtu ČR a od května 2004 také do rozpočtu EU v konkrétních číslech znázorňuje níže zpracovaná tabulka č. 2.

Z ní je patrné, že nejvyšší objem cla vybraného v ČR před vstupem do EU byl v roce 2003, konkrétně 10,2517 mld. Kč. Po vstupu do EU se pak v roce 2008 promítl do výběru cla, který dosáhl výše 8,8148 mld. Kč, celosvětový ekonomický růst a sílící mezinárodní obchod s asijskými státy, především s Čínou. V této době však do státního rozpočtu ČR připadalo pouze již výše zmíněných 25%, tzn. 2,2037 mld. Kč.

Celosvětová ekonomická krize, která v následujícím roce nastala, se odrazila také v poklesu výběru cla.

Dále je z této tabulky zřejmé, že se celková výše vybraného cla bezprostředně po vstupu ČR do EU snížila téměř na polovinu oproti létům do roku 2004.

Z porovnání celních příjmů vybraných do roku 2003 a po roce 2004 vyplývá, že vstup ČR do EU měl zásadní vliv na výši příjmů z cla.

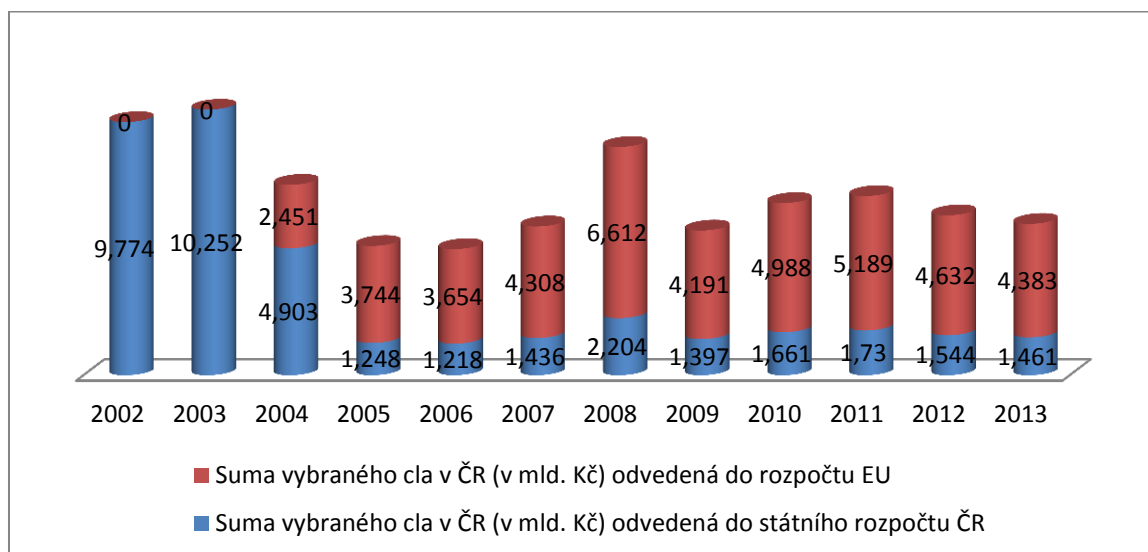
Tabulka 2: Vybrané clo v ČR (v mld. Kč) v letech 2002 až 2013

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vybrané clo v ČR - celkem	9,774	10,252	7,354	4,992	4,872	5,744	8,816	5,588	6,649	6,918	6,176	5,844
Clo odvedené do státního rozpočtu ČR	9,774	10,252	4,903	1,248	1,218	1,436	2,204	1,397	1,661	1,730	1,544	1,461
Clo odvedené do rozpočtu EU	-	-	2,451	3,744	3,654	4,308	6,612	4,191	4,988	5,189	4,632	4,383

Pramen: *Informace o výsledcích činnosti Celní správy ČR v letech 2002 až 2013, Celní správa ČR, vlastní zpracování*

Údaje uvedené v tabulce č. 2 jsou zachyceny v následujícím grafu č. 1, který zobrazuje sumu vybraného cla v ČR (v mld. Kč) v letech 2002 až 2013, rozdělenou na část, která připadla státnímu rozpočtu ČR a na část, která byla odvedena do rozpočtu EU.

Graf 1: Suma vybraného cla v ČR (v mld. Kč) v letech 2002 až 2013, rozdělená do státního rozpočtu ČR a rozpočtu EU

Pramen: *Informace o výsledcích činnosti Celní správy ČR v letech 2002 až 2013, Celní správa ČR, vlastní zpracování*

Konkrétně je výše cla, která je nyní odváděna do rozpočtu ČR v průměru o 84% nižší oproti létům před vstupem do EU. Lze tedy usuzovat, že význam cla, jako tradičního fiskálního příjmu do státního rozpočtu se výrazně snížil.

O této skutečnosti vypovídá tabulka č. 3, zobrazující celní a daňové příjmy, které byly vedeny na účtech Celní správy ČR za roky 2012 a 2013.

Tabulka 3: Porovnání celních a daňových příjmů vybraných CS ČR**(v mld. Kč) za rok 2012 a 2013**

	Stav k 31.12.2012	Stav k 31.12.2013	Rozdíl	% 2012/2013
DPH vybrané při dovozu	0,179	0,162	-0,017	-9,5%
SPD vybrané při dovozu	0,048	0,061	0,013	28%
Clo	1,545	1,461	-0,084	-5,4%
Správní poplatky při dovozu	0,004	0,005	0,001	31,9%
Příslušenství daní při dovozu	0,020	0,022	0,002	8,7%
Vnitrostátní SPD (po odečtu vratek)	140,331	137,536	-2,795	-2%
Dělená správa	2,871	3,044	0,173	6%
Celkem	144,998	142,291	-2,707	-

Pramen: *Daňové a celní příjmy CS ČR v roce 2013, Časopis Clo Douane, měsíčník Celní správy ČR, vlastní zpracování*

Z tabulky č. 3 je patrné, že k 31. 12. 2013 byly na celních a daňových účtech Celní správy ČR celkové příjmy převyšující výši 142 mld. Kč.

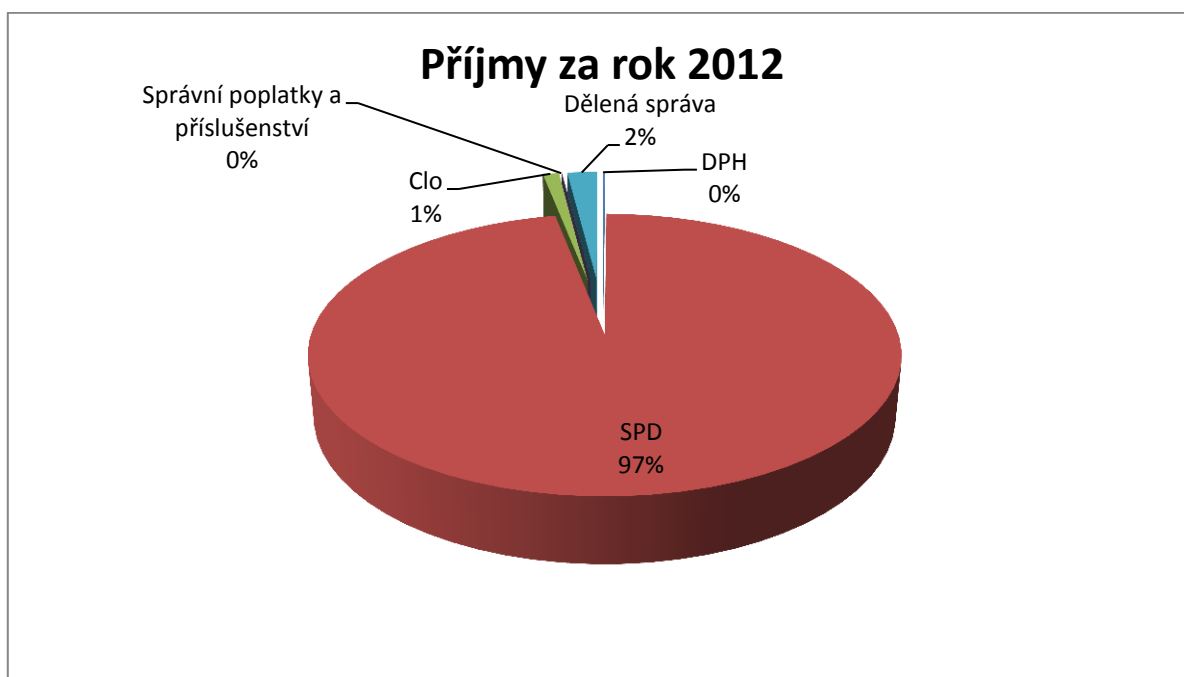
Na této částce se nejvíce podílí spotřební daně, jejichž úhrn za rok 2013 činil (po odečtení vratek) 137,597 mld. Kč (v součtu vnitrostátní SPD a SPD vybrané při dovozu), což je ale o 2,782 mld. Kč (o 2%) méně, než v roce 2012, kdy byl celkový příjem 140,379 mld. Kč.

Na druhém místě v přínosu do státního rozpočtu skončila dělená správa s příjmem 3,044 mld. Kč za rok 2013, což je nárůst oproti roku 2012, ve kterém byl příjem 2,871 mld. Kč, tj. o 0,173 mld. Kč (o 6%) více.

Až na třetím místě se nachází příjmy z cla, které byly odvedeny do státního rozpočtu za rok 2013 ve výši 1,461 mld. Kč a za rok 2012 ve výši 1,545 mld. Kč. I zde byl zaznamenán pokles, konkrétně o 0,084 mld. Kč (o 5,4%).

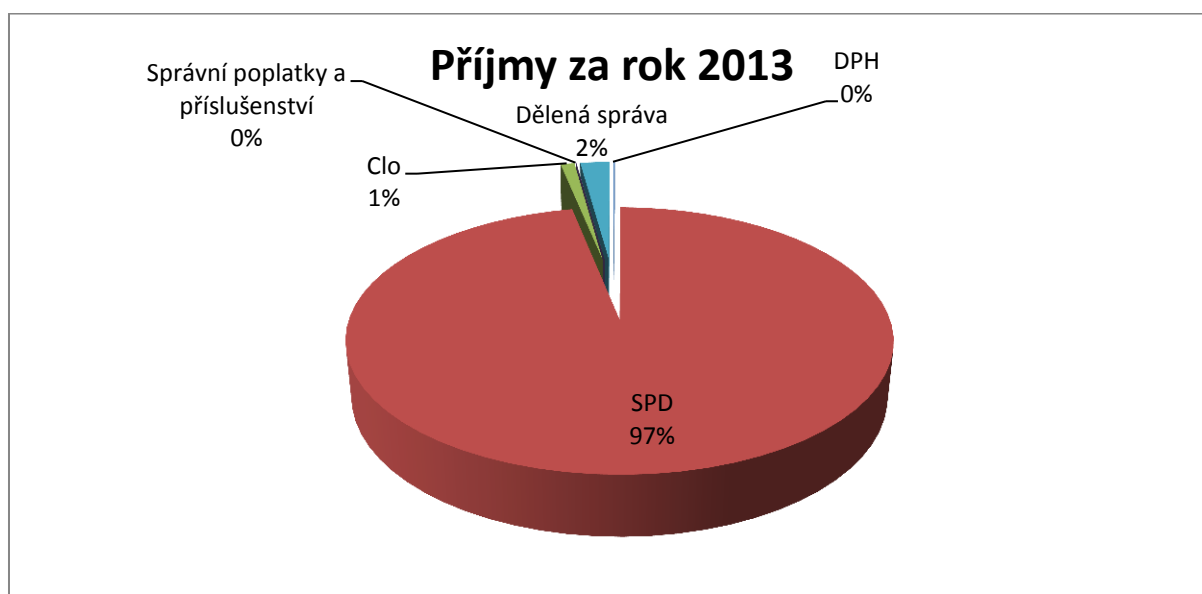
Jak vypadá podíl jednotlivých daní a poplatků na celkových příjmech, které byly inkasovány CS ČR, znázorňuje graf č. 2 za rok 2012, a za rok 2013 graf č. 3.

Graf 2: Struktura celních a daňových příjmů vybraných CS ČR za rok 2012

Pramen: *Daňové a celní příjmy CS ČR v roce 2012, Časopis Clo Douane, měsíčník Celní správy ČR, vlastní zpracování*

Graf 3: Struktura celních a daňových příjmů vybraných CS ČR za rok 2013

Pramen: *Daňové a celní příjmy CS ČR v roce 2013, Časopis Clo Douane, měsíčník Celní správy ČR, vlastní zpracování*

Tento dopad lze přisuzovat skutečnosti, že vstupem ČR do EU se naše republika stala součástí celní unie, v rámci níž probíhá bezcelní pohyb zboží. Navíc se EU stále rozrůstá o další členské státy, tudíž mezinárodní obchod a s ním spojený výběr cla stále klesá. Také tendence mezinárodní obchod co nejvíce liberalizovat působí na fiskální příjmy do rozpočtu negativně.

Zdá se, že vzhledem k odvodu 75% příjmů z vybraného cla do rozpočtu EU a snížení celkové částky vybraného cla kvůli členství v EU, přišla ČR o tradiční příjem v objemu více než 8,4 mld. Kč ročně. Současně je však nutné říci, že členstvím v EU získává ČR každým rokem z rozpočtu EU příjmy v podobě různých programů a politik, které mnohonásobně převyšují částku, o kterou ČR přišla kvůli společné celní politice. Česká republika je tedy tzv. čistým příjemcem.

Podrobné členění příjmů z rozpočtu EU, odvody do rozpočtu EU a pozici vůči rozpočtu EU znázorňuje tabulka č. 4. Z ní je zřejmé, že od přistoupení ČR k EU, tzn. od 1. května 2004, do konce roku 2013 odvedla ČR do rozpočtu EU téměř 343 mld. Kč, přičemž získala od EU více než 676 mld. Kč. Česká republika vykazovala tedy čistou pozici v každém roce (nejlepší byla v roce 2013) a za sledované období činila celkem 333,37 mld. Kč. Níže uvedené údaje dále doplňuje graf č. 4.

**Tabulka 4: Souhrnná čistá pozice ČR ve vztahu k rozpočtu EU
(v mld. Kč) za období květen 2004 až prosinec 2013**

	2004 až 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2004 až 2013
Příjmy z rozpočtu EU									
Strukturální akce ¹²	26,2788	27,5654	41,9058	51,9073	55,4574	43,4555	81,2901	92,4533	420,3136
Zemědělství ¹³	29,804	17,6265	14,5712	23,167	26,3533	26,4652	29,7227	31,2468	198,9567
Vnitřní politiky ¹⁴	4,2459	1,5769	2,1345	2,2994	2,627	2,5941	1,9635	2,0291	19,4704
Předvstupní nástroje ¹⁵	9,8378	0,5461	0,6106	0,7721	0,5798	-0,0014	0,0	-0,013	12,332
Kompenzace ¹⁶	25,1167	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	25,1167
Celkové příjmy z rozpočtu EU	95,2832	47,3149	59,222	78,1458	85,0175	72,5134	112,9763	125,7161	676,1892
Platby do rozpočtu EU									
Tradiční vlastní zdroje (cla)	10,5168	4,9676	5,178	4,4412	4,7915	5,41619	5,00178	4,43188	44,74495
Zdroj z DPH	11,9908	5,5006	5,6033	4,606	4,6189	5,09884	4,98836	5,13403	47,54083
Zdroj z HND	56,5618	21,6539	24,6673	26,7809	27,6897	31,22814	29,85642	32,09543	250,5336
Celkové platby do rozpočtu EU	79,0694	32,1221	35,4486	35,8281	37,1001	41,7432	39,8466	41,6613	342,8194
Čistá pozice vůči rozpočtu EU	16,2138	15,1928	23,7734	42,3177	47,9174	30,7702	73,1297	84,0548	333,3698

Pramen: *Pozice ČR vůči rozpočtu EU, Ministerstvo financí ČR, vlastní zpracování*

¹² Příjmy z EU k financování cílů regionální a strukturální politiky, tzn. hlavně ke zvyšování hospodářské vyspělosti evropských regionů.

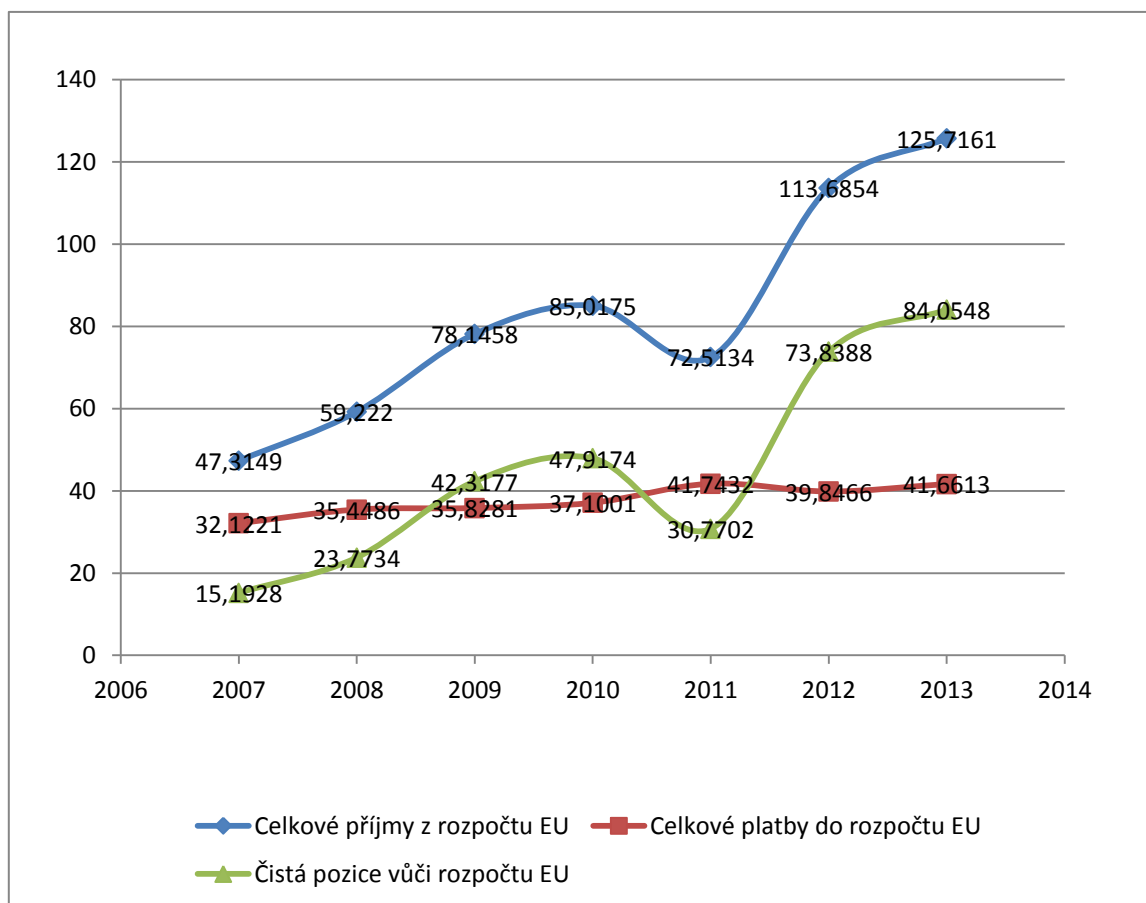
¹³ Příjmy z EU na financování společné zemědělské politiky.

¹⁴ Příjmy z EU na podporu společného vnitřního trhu.

¹⁵ Příjmy z EU na podporu politických a hospodářských změn pro země, které se chystají na přistoupení k EU - pomáhají snižovat ekonomické rozdíly mezi těmito zeměmi a EU.

¹⁶ Příjmy z EU na kompenzování finanční zátěže související se začátkem přispívání členských států do rozpočtu EU.

Graf 4: Souhrnná čistá pozice ČR vůči rozpočtu EU
(v mld. Kč) v letech 2007 až 2013

Pramen: *Pozice ČR vůči rozpočtu EU, Ministerstvo financí ČR, vlastní zpracování*

5 Transatlantická obchodní smlouva

Transatlantická obchodní a investiční partnerství (TTIP)¹⁷, neboli Transatlantická zóna volného obchodu (TAFTA)¹⁸ je možná cestou, kam se bude do budoucna ubírat obchodní politika EU.

Jedná se o smlouvu o volném obchodu mezi Evropskou unií a Spojenými státy americkými, jejíž přijetí by znamenalo úplnou liberalizaci vzájemného obchodu a investic a vytvoření největší zóny volného obchodu na světě.

„Realitou dnešního světa je, že USA a EU zůstávají největšími světovými obchodníky i investory obecně, sobě navzájem i pro většinu třetích zemí. Celková obchodní

¹⁷ TTIP (Transatlantic Trade and Investment Partnership)

¹⁸ TAFTA (Transatlantic Free Trade Area)

výměna mezi EU a USA dosáhla v roce 2013 hodnoty 790 miliard euro. Každý den mezi EU a USA probíhá obchod se zbožím a službami za 2 miliardy euro. Vzájemné přímé investice dosahují výše téměř 3 biliony euro. V současné době EU a USA společně vytváří téměř polovinu světového HDP (celkem 47 % - EU přes 25 %, USA přes 21 %) a skoro třetinu objemu celkového světového obchodu (EU 17 % a USA 13,4 %). (<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/transatlanticka-dohoda-o-obchodu-a-investicich-mezi-eu-a-usa-ttip-41079.html#!>) [online].

Přestože byla jednání mezi EU a USA o podobě této smlouvy zahájena již v roce 2013, nelze ani v současné době určit, kdy bude dokončena. Jednání o snížení obchodních bariér mezi těmito ekonomickými velmocemi probíhají již desítky let a podepsání této smlouvy by mělo završit všechna dosavadní jednání a odstranit zbývající bariéry vzájemného obchodu, které jsou ale i tak v současné době velmi nízké. Vzájemný již značně liberalizovaný obchod v oblasti tarifních opatření lze dále liberalizovat např. v oblasti netarifních opatření. Na jedné straně má připravovaná smlouva řadu příznivců, na straně druhé má nemalý počet odpůrců. (<http://zahranicni.eurozpravy.cz/eu/110545-nejvetsi-zona-volneho-obchodu-na-svete-dohoda-ttip-ma-odpurce/>) [online].

Výhody, které by uzavření této smlouvy přineslo, vidí její zastánci v přílivu nových pracovních míst, vyšší konkurence, nového zboží a služeb a s tím související zrychlení ekonomického růstu. Evropská komise dokonce vyčíslila ekonomický zisk 100 miliard EUR ročně pro členské státy EU, pokud by byla smlouva podepsána. Mezi pozitivní patří také náhled, který pramení ze zkušeností: „*kde se obchoduje, tam se neválčí, protože smluvní strany jsou na sobě životně závislé*“. (<http://e-republika.cz/article2160-Transatlanticky-trh-je-hrozba-pro-EU-se-soucasnym-demokratickym-deficitem>) [online].

Někteří odborníci jsou ale vůči TTIP pesimističtí. Tvrdí, že odstranění zbývajících překážek by znamenalo negativní dopad na pravidla EU v oblasti ochrany spotřebitele, bezpečnosti potravin, nebo životního prostředí. Nevýhody vidí především v rozdílnosti standardů obou stran např. v oblasti označování potravin, hygienických norem a jiných norem, např. sociálních. Zde má EU oproti USA daleko vyšší standardy. Stojí za zmínku kuřata omývaná chlorem, nebo geneticky modifikované potraviny z USA. V těchto oblastech však bude zřejmě velmi těžké

dosáhnout dohody, přijatelné pro obě strany. Pesimisté vidí také hrozbu v posílení vlivu nadnárodních korporací, které si vytvoří svá pravidla na míru. V neposlední řadě lze TTIP vnímat jako nástroj USA, jak získat EU na svou stranu a postavit ji proti Rusku. (<http://www.penize.cz/svetova-ekonomika/287297-ocima-expertu-chysta-se-nova-obchodni-smlouva-mezi-evropou-a-usa-komu-k-dobru>) [online].

Vzhledem k tomu, že veškerá jednání probíhají ve většině případů v tajnosti, lze jen těžko předvídat, zda podepsání této smlouvy povede ke spokojenosti spotřebitelů, investorů, firem, zaměstnanců, nebo nadnárodních korporací a zda tento krok nepřinese pouze zvětšující se rozdíl mezi bohatými a chudými státy nebo regiony a nepovede k vyhlazení tradičních evropských hodnot. (<http://www.penize.cz/svetova-ekonomika/287297-ocima-expertu-chysta-se-nova-obchodni-smlouva-mezi-evropou-a-usa-komu-k-dobru>) [online].

Kromě výše uvedených dopadů je důležité zmínit také dopad zahraničně-politický. Ekonomická krize ukázala vzájemnou propojenost ekonomik EU a USA a nutnost zvýšení konkurenceschopnosti vůči Asii a Latinské Americe, právě možným prohloubením transatlantické vazby. (<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/transatlanticka-dohoda-o-obchodu-a-investicich-mezi-eu-a-usa-ttip-41079.html#!>) [online].

Závěr

Přestože spolu clo a obchodní úzce souvisí a v historii prošlo dlouhým vývojem včetně mnoha změn, dá se říci, že největší změna, která potkala celní správu České republiky, nastala vstupem do Evropské unie.

Současně s tím, že se Česká republika stala součástí jednoho celního území, na kterém platí jednotné celní předpisy, přijala také obchodní politiku Společenství. Nová situace vyústila v zásadní změny v celé Celní správě České republiky. Tyto změny týkající se nejen legislativy, ale také změny ve způsobu správy cel, úpravy kompetencí, včetně rozšíření agend, které jsou celní správou spravovány, měly zásadní vliv na výši fiskálních příjmů, které jsou vybírány celními orgány.

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaký dopad měl vstup České republiky do Evropské unie na fiskální příjmy vybírané celními orgány a na státní rozpočet České republiky. K tomuto účelu byla stanovena hypotéza: „Členstvím České republiky v Evropské unii přišel státní rozpočet o několikamiliardové příjmy z cla, což mělo negativní dopad na státní rozpočet ČR“.

Na základě analýzy celních příjmů České republiky v letech 2002 až 2013 bylo zjištěno, že výše cla, která je nyní odváděna do státního rozpočtu ČR, výrazně klesla, v průměru o 84%, oproti letům před vstupem do EU. Tato skutečnost potvrzuje, že význam cla, jako tradičního fiskálního příjmu státního rozpočtu klesá. Důvodem je jak podstatná změna v systému odvádění cla do státního rozpočtu, která přinesla pro členské státy skutečnost, že musí odvádět 75% z celkové výše vybraného cla do rozpočtu EU a pouze 25% do svého státního rozpočtu, tak fakt, že veškerý obchod, uskutečňovaný mezi členskými státy EU probíhá bezcelně a osvobozen od dalších obchodně-politických opatření. Vzhledem k tomu, že je snaha mezinárodní obchod i nadále liberalizovat a vzhledem ke skutečnosti, že se EU postupně rozšiřuje o další členské státy, lze trend klesajících celních příjmů očekávat i do budoucna.

Z výše uvedeného je tedy patrné, že státní rozpočet přišel kvůli členství v EU o několikamiliardové příjmy. Je však nutné zdůraznit také čerpání finančních prostředků z rozpočtu EU. A zde se ukazuje, že je ČR výrazně v kladných hodnotách a patří mezi tzv. čisté příjemce. Lze tedy říci, že stanovená hypotéza byla vyvrácena, neboť ztrátou fiskálních příjmů z cla si státní rozpočet ČR nepohoršil, spíše naopak.

Seznam literatury

- KÁRNÍK, Miroslav. *Clo a celní politika od A do Z*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, c2012, 303 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-779-9.
- Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbíрка zákonů České republiky č. 5/1993, s. 73 a násl. ISSN 1211-1244.
- Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbíрка zákonů České republiky č. 118/2003, s. 5730 a násl. ISSN 1211-1244.
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: Sbíрка zákonů České republiky č. 5/2012, s. 98 a násl. ISSN 1211-1244.
- POLIÁN, Milan. *Organizace a činnost veřejné správy*. 1. vyd. Praha: Prospektrum, 2001, 342 s. ISBN 8071750980.
- Otto, J., *Ottův slovník naučný, 5. díl, Vydavatelství a nakladatelství J. Otto v Praze 1892*.
- MATOUŠEK, Pavel a Lenka SABELOVÁ. *Clo: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.3.2007*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007, 480 s. Meritum. ISBN 9788073572631.
- KURKOVÁ, Ivana: *Představujeme útvary CS*. Časopis Clo Douane, měsíčník Celní správy ČR, číslo 11/2013, str. 6-7. ISSN 0323-0023.
- STOČES, Martin: *Zápůjčka cenných obrazů*. Časopis Clo Douane, měsíčník Celní správy ČR, číslo 12/2013, str. 13. ISSN 0323-0023.
- KUBÁT, Michal: *Modernizace v mezičase*. Časopis Clo Douane, měsíčník Celní správy ČR, číslo 6/2014, str. 3, 8-9. ISSN 0323-0023.
- ZDVIHALOVÁ, Lucie: *Výběr cel a daní v roce 2012 a 2013*. Časopis Clo Douane, měsíčník Celní správy ČR, číslo 1/2014, str. 8-9. ISSN 0323-0023.
- Celní správa: Brožura o celní správě České republiky [online], 2012 [cit. 13.11.2014]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Documents/brozura-CS.pdf>
- Celní správa: Z historie celníků na území dnešní ČR [online], [cit. 13.11.2014]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/o-ceske-CS.aspx>
- Celní správa: Informace o výsledcích činnosti celní správy ČR [online], [cit. 25.1.2015]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/statistiky/Stranky/vyrocnizpravy.aspx>

Celní správa: Legislativa [online], [cit. 15.12.2014]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/legislativa/Stranky/legislativa-zakladni-informace.aspx>

Ekonomieotazky.cz: Exportní omezení [online], [cit. 10.11.2014]. Dostupné z: <http://ekonomie-otazky.studentske.cz/2008/07/dobrovoln-exportn-omezen-vod.html>

Businessinfo: Dohoda o antidumpingu [online], 2002 [cit. 10.1.2015]. Dostupné z : <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/dohoda-o-antidumpingu-7157.html#!>

Businessinfo: Cla a celní řízení v mezinárodním obchodu [online], 2007 [cit. 10.1.2015]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/cla-a-celni-rizeni-v-mezinarodnim-obchod-7677.html>

Ministerstvo financí: Pozice ČR vůči rozpočtu EU [online], [cit. 15.4.2015]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/monitoring/pozice-cr-vuci-rozpocetu-eu>

Celní správa: Celní režim tranzit [online], [cit. 12.12.2014]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/clo/celni-rizeni/tranzit/Stranky/default.aspx>

Celní správa: Kompetence – čím se zabývá celní správa [online], [cit. 2.2.2015]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/kompetence/Stranky/default.aspx>

Státní správa: Celní úřady a jejich činnosti [online], [cit. 8.1.2015]. Dostupné z: <http://www.statnisprava.cz/rstsp/ciselniky.nsf/i/d0248>

Celní správa: Mapa celní správy ČR [online], [cit. 6.11.2014]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/Documents/mapa-cel-urad.pdf>

Intranet CS ČR: Celní sazebník Společenství [online], [cit. 6.6.2014]. Dostupné z: http://portal.cs.mfcr.cz/urady/olomoucky/oddeleni09/Zkladninformace/Celní_sazebník_2015.pdf

Intranet CS ČR: TARIC [online], [cit. 6.6.2014]. Dostupné z: <http://portal.cs.mfcr.cz/sluzby/vyhledavani/Stranky/results.aspx?k=TARIC>

Celní správa: správa daně z přidané hodnoty [online], [cit. 7.4.2015]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/dane/dan-z-pridane-hodnoty>

Euroskop: státy ESVO [online], [cit. 12.4.2015]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/9133/sekce/esvo/>

Euroskop: ES v 60. letech [online], [cit. 12.4.2015]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/8886/sekce/60-leta/>

Euroskop: Maastrichtská smlouva [online], [cit. 12.4.2015]. Dostupné z: [\(http://www.euroskop.cz/8889/sekce/90-leta/\)](http://www.euroskop.cz/8889/sekce/90-leta/)

Europa: Lisabonská smlouva [online], [cit. 12.4.2015]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0033_cs.htm

Euroskop: Společná obchodní politika [online], [cit. 13.4.2015]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/680/sekce/obchodni-politika/>

Europa: Osvobození od cla [online], [cit. 13.4.2015]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/customs/l11002_cs.htm

Businessinfo: Transatlantická dohoda [online], [cit. 14.4.2015]. Dostupné z : <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/transatlanticka-dohoda-o-obchodu-a-investicich-mezi-eu-a-usa-ttip-41079.html#!>

Zahraniční eurozprávy: Transatlantická dohoda [online], [cit. 14.4.2015]. Dostupné z : <http://zahranicni.eurozpravy.cz/eu/110545-nejvetsi-zona-volneho-obchodu-na-svete-dohoda-ttip-ma-odpurce/>

E-republika.cz: Transatlantická dohoda [online], [cit. 19.4.2015]. Dostupné z : <http://e-republika.cz/article2160-Transatlanticky-trh-je-hrozba-pro-EU-se-soucasnym-demokratickym-deficitem>

Peníze.cz: Transatlantická dohoda [online], [cit. 19.4.2015]. Dostupné z : <http://www.penize.cz/svetova-ekonomika/287297-ocima-expertu-chysta-se-nova-obchodni-smlouva-mezi-evropou-a-usa-komu-k-dobru>

Wikipedia.cz: Mapa celního území EU [online], [cit. 5.5.2015]. Dostupné z : http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Clensk%C3%BD_st%C3%A1t_Evropsk%C3%A9_unie

Seznam tabulek, obrázků a grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výkonné útvary Celní správy ČR před vstupem do EU a po vstupu	14
Tabulka 2: Vybrané clo v ČR (v mld. Kč) v letech 2002 až 2013	41
Tabulka 3: Porovnání celních a daňových příjmů vybraných CS ČR.....	43
Tabulka 4: Souhrnná čistá pozice ČR ve vztahu k rozpočtu EU.....	46

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vnitřní tranzit Společenství.....	28
Obrázek 2: Vnější tranzit Společenství.....	29

Seznam grafů

Graf 1: Suma vybraného cla v ČR (v mld. Kč) v letech 2002 až 2013, rozdělená do státního rozpočtu ČR a rozpočtu EU	42
Graf 2: Struktura celních a daňových příjmů vybraných CS ČR za rok 2012.....	44
Graf 3: Struktura celních a daňových příjmů vybraných CS ČR za rok 2013.....	44
Graf 4: Souhrnná čistá pozice ČR vůči rozpočtu EU	47

Seznam příloh

Příloha 1: Předpisy Evropské unie.....	56
Příloha 2: Vyhlášky České republiky	57
Příloha 3: Mapa celního území EU	58
Příloha 4: Ukázka zařazování do KN – kapitola 10 - obiloviny.....	59
Příloha 5: Mapa Celní správy České republiky	60

Příloha 1: Předpisy Evropské unie

- Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní zákoník (kodex) Společenství,
- Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní zákoník Společenství,
- Nařízení Rady (ES) č. 1186/2009 ze dne 16. listopadu 2009 o systému Společenství pro osvobození od cla,
- Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o sazební a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku,
- Nařízení Komise (ES) č. 273/2009 ze dne 2. dubna 2009, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, a stanoví odchylka od některých ustanovení nařízení Komise (EHS) č. 2454/93,
- Nařízení Komise (EHS) č. 2288/83, kterým se vydává seznam biologických a chemických látek uvedený v čl. 60 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla,
- Nařízení Komise č. 2289/83, kterým se provádějí články 70 až 78 nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla,
- Nařízení Komise (EHS) č. 2290/83, kterým se provádějí články 50 až 59 nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla,
- Nařízení Komise (EHS) č. 3915/88, kterým se provádí článek 63c nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla,
- Nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo,
- Nařízení Komise (ES) č. 1891/2004 ze dne 21. října 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 o zásahu celních orgánů proti zboží podezřelému z porušení některých práv k duševnímu vlastnictví a opatřeních, která mají být přijata vůči zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo,
- Nařízení EP a Rady (EU) č. 608/2013 o vymáhání práv duševního vlastnictví a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1383/2003,
- Nařízení EP a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (plná použitelnost od 1. 6. 2016).

Příloha 2: Vyhlášky České republiky

- Vyhláška č. 421/2012 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení celního zákona,
- Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech,
- Vyhláška č. 286/2012 Sb., o vnějším označení, odznacích, služebních stejnokrojích a zvláštním barevném provedení a označení služebních vozidel celní správy,
- Vyhláška č. 287/2012 Sb., o stanovení vzorů žádostí a formulářů používaných při výměně operativních informací s členskými státy Evropské Unie a v rámci policejní spolupráce prováděné orgány Celní správy České republiky,
- Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 157/1964 Sb., o Vídeňské úmluvě o diplomatických stycích,
- Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 160/1988 Sb., o Mezinárodní úmluvě o harmonizovaném systému popisu a číselného označování zboží a Protokol o její změně,
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi ČR a ostatními členskými státy ES, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 32/1969 Sb., o Vídeňské úmluvě o konzulárních stycích,
- Vyhláška č. 422/2012 Sb., o stanovení minimální prahové hodnoty pro počet a objem dovozních operací, které jsou dostatečné pro vydání osvědčení schváleného hospodářského subjektu,
- Vyhláška Ministerstva dopravy č. 478/2000 Sb., kterou se provádí zákon o silniční dopravě.

Nařízení vlády

- Nařízení vlády č. 344/2010 Sb., o stanovení formulářů žádosti o individuální a souhrnné vývozní povolení, žádosti o povolení k poskytnutí zprostředkovatelských služeb a žádosti o mezinárodní dovozní certifikát pro zboží a technologie dvojího užití.

Příloha 3: Mapa celního území EU

Pramen:

http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Clensk%C3%BD_st%C3%A1t_Evropsk%C3%A9_unie [online].

Příloha 4: Ukázka zařazování do KN – kapitola 10 - obiloviny

Kód KN	Popis zboží	Smluvní celní sazba (%)	Doplňková jednotka
1	2	3	4
1001	Pšenice a souřež:		
	– Pšenice tvrdá:		
★ 1001 11 00	– – Osivo	148 €/t ⁽¹⁾ ⁽²⁾	—
★ 1001 19 00	– – Ostatní	148 €/t ⁽¹⁾ ⁽²⁾	—
	– Ostatní:		
1001 91	– – Osivo:		
★ 1001 91 10	– – – Špalda ⁽³⁾	12,8	—
★ 1001 91 20	– – – Osivo obvyčejné pšenice a sourži	95 €/t ⁽²⁾	—
★ 1001 91 90	– – – Ostatní	95 €/t ⁽¹⁾ ⁽²⁾	—
★ 1001 99 00	– – Ostatní	95 €/t ⁽¹⁾ ⁽²⁾	—
1002	Žito:		
★ 1002 10 00	– Osivo	93 €/t ⁽²⁾	—
★ 1002 90 00	– Ostatní	93 €/t ⁽²⁾	—
1003	Ječmen:		
★ 1003 10 00	– Osivo	93 €/t ⁽¹⁾	—
★ 1003 90 00	– Ostatní	93 €/t ⁽¹⁾	—
1004	Oves:		
★ 1004 10 00	– Osivo	89 €/t	—
★ 1004 90 00	– Ostatní	89 €/t	—
1005	Kukuřice:		
1005 10	– Osivo:		
	– – Hybridní ⁽³⁾ :		
1005 10 13	– – – Tříkrát křížená	bez	—
1005 10 15	– – – Jednoduché hybridy	bez	—
★ 1005 10 18	– – – Ostatní	bez	—
1005 10 90	– – Ostatní	94 €/t ⁽¹⁾ ⁽²⁾	—
1005 90 00	– Ostatní	94 €/t ⁽¹⁾ ⁽²⁾	—
1006	Rýže:		
1006 10	– Rýže v plevách (neloupaná nebo surová):		
1006 10 10	– – K setí ⁽³⁾	7,7	—

⁽¹⁾ Celní kvóta WTO: viz příloha 7.

⁽²⁾ Společenství se zavazuje, že u obilovin čísel:

– ex 1001 pšenice,

– 1002 žito,

– ex 1005 kukuřice, kromě hybridního osiva,

– ex 1007 čirok, kromě hybridů k seti,

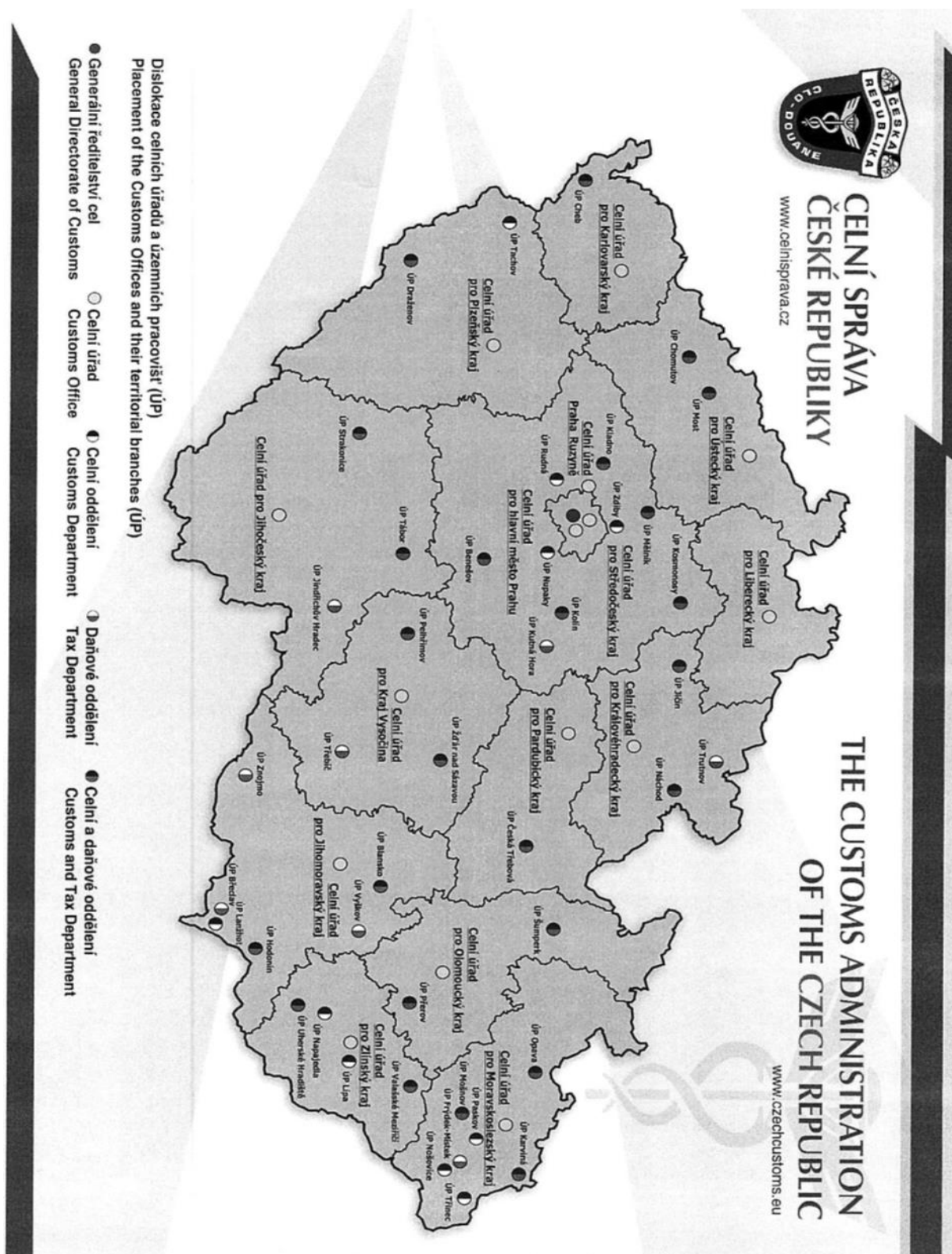
použije clo ve výši a za podmínek, které zaručí, aby dovozní cena těchto obilovin po zaplacení cla nepřevýšila skutečnou intervenční cenu (nebo v případě změny stávajícího systému skutečnou cenovou podporu) zvýšenou o 55 %.

Použité clo nesmí být v žádném případě vyšší než clo uvedené ve sloupci 3.

⁽³⁾ Na zařazení do této podpoložky se vztahují podmínky stanovené v hlavě II odst. F úvodních ustanovení.

Pramen: Nařízení komise (EU) č. 1006/2011, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

Příloha 5: Mapa Celní správy České republiky

Pramen:

(www.celnisprava.cz/cz/o-nas/organizacni-struktura/Documents/mapa-cel-urad.pdf) [online].

ANOTAČNÍ ZÁZNAM

AUTOR	Jana Urbanová		
STUDIJNÍ OBOR	6208R087 Podniková ekonomika a management obchodu		
NÁZEV PRÁCE	Vliv vstupu České republiky do Evropské unie na clo		
VEDOUCÍ PRÁCE	doc. Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D.		
KATEDRA	KFMU - Katedra finančního a manažerského účetnictví	ROK ODEVZDÁNÍ	2015
POČET STRAN	62		
POČET OBRÁZKŮ	2		
POČET TABULEK	4		
POČET PŘÍLOH	5		
STRUČNÝ POPIS	<p>Cílem bakalářské práce je charakterizovat změny, které přinesl vstup ČR do EU a na základě provedené analýzy zjistit, jaký dopad měl tento krok na fiskální příjmy vybírané Celní správou ČR a na státní rozpočet České republiky.</p> <p>Práce je zaměřena na fiskální příjmy, jejichž vybírání spadá do kompetencí celní správy. Porovnání výše odváděného cla do státního rozpočtu před vstupem do EU a po vstupu do EU, konkrétně v letech 2002 až 2013.</p> <p>Analýzou bylo zjištěno, že výše cla, která je nyní odváděna do státního rozpočtu ČR, výrazně klesla, oproti letům před vstupem do EU. Tato skutečnost potvrzuje, že význam cla, jako tradičního fiskálního příjmu státního rozpočtu klesá. Rozpočet ČR si však i přes tuto skutečnost nepohoršil, neboť členstvím v EU čerpá ČR finanční prostředky z rozpočtu EU a po celou dobu svého členství je v kladných hodnotách a patří tedy mezi tzv. čisté příjemce.</p>		
KLÍČOVÁ SLOVA	Clo, fiskální příjmy, státní rozpočet ČR, rozpočet EU.		
PRÁCE OBSAHUJE UTAJENÉ ČÁSTI: Ne			

ANNOTATION

AUTHOR	Jana Urbanová		
FIELD	6208R087 Business Management and Sales		
THESIS TITLE	The impact of the European Union membership of the Czech Republic on duty		
SUPERVISOR	doc. Ing. Jiřina Bokšová, Ph.D.		
DEPARTMENT	KFMU - Department of Financial and Managerial Accounting	YEAR	2015
NUMBER OF PAGES	62		
NUMBER OF PICTURES	2		
NUMBER OF TABLES	4		
NUMBER OF APPENDICES	5		
SUMMARY	<p>The aim of this thesis is to describe the changes which were brought about by the joining the EU and on the basis of the analysis to determine what impact did this move to fiscal revenues collected by the Customs and the state budget of the Czech Republic.</p> <p>My work is focused on fiscal revenues, whose collection is the responsibility of the Customs Administration. Comparing the amount of exhaust duty to the state budget before and after the accession to the EU, concretely from the year 2002 to the year 2013.</p> <p>Analysis showed that the amount of duty, which is now diverted to the state budget of the Czech Republic, declined drastically, compared to years before joining the EU. This fact confirms that the importance of duty, as traditional fiscal revenue of the state budget decreases. Despite this fact, the state budget didn't get worse because the Czech Republic uses funds from the EU budget thanks to the EU membership. During its membership the CR is only in positive values and therefore it is among the so-called "Net beneficiaries".</p>		
KEY WORDS	Duty, fiscal revenues, the state budget of the Czech Republic, the EU budget.		
THESIS INCLUDES UNDISCLOSED PARTS: No			